Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Tự học kèn Harmonica Blues

10 bài học dễ dàng

Người dịch: Nguyễn Trung
(trungxelan@gmail.com)

Mến tặng những người có cùng niềm đam mê với tôi.

Được biên soạn đặc biệt cho những người học muốn chơi Harmonica Blues trong nhóm hay chơi giải trí một mình. Chú trọng đến việc soạn nhạc ngay lập tức. Bao gồm kĩ thuật bending nốt, bắt chước tiếng còi tàu và âm thanh tạo nhịp điệu, kỹ thuật rung và nghệ thuật hứng tấu

Peter Gelling

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Lời giới thiệu

10 bài học dễ dàng cho Harmonica Blues được biên soạn đặt biệt cho những ai muốn chơi Harmonica Blues, hoặc trong nhóm hay giải trí một mình. Chú trọng đến việc soạn nhạc ngay lập tức. Những bài tập nghe rất hay, đồng thời về những nốt và kĩ thuật cần thiết. Mỗi bài giới thiệu những chủ đề mới xây dựng trên cơ sở những gì mà bạn đã học. Các bài học được sắp xếp sao cho kiến thức và kĩ thuật của bạn được phát triển đồng thời. **Tất cả mọi người chơi harmonica đều nên biết mọi thông tin chứa đựng trong cuốn sách này**.

Bắt đầu với những giá trị nốt nhạc cơ bản và những nền tảng của **kỹ thuật chơi đa điệu thức** (cross harp), cuốn sách này lần lượt trình bày sự đa dạng của âm thanh, nhịp điệu và kỹ thuật theo trình tự tiến triển. Toàn bộ những âm thanh và kĩ thuật thiết yếu của diễn tấu harmonica được giới thiệu cùng với những điều cơ bản của âm nhạc áp dụng cho kèn harmonica. Cuốn sách chứa đựng những bài về kĩ thuật bend nốt, tiếng còi tàu và âm thanh tạo nhịp điệu, rung âm, chơi nhịp điệu swing vị trí thứ ba và nghệ thuật hứng tấu cùng với rất nhiều những khúc láy âm và độc tấu hoành tráng. Bất cứ ai học đến cùng theo sách đều có thể đạt kết quả trên còn đường trở thành một nghệ sĩ Blues harp xuất chúng.

Phương pháp tốt nhất và nhanh nhất để học tập là sử dụng cuốn sách này kết hợp với:

1. Thực hành và chơi nhạc cùng với những nhạc công khác. Bạn sẽ ngạc nhiên khi thấy sự kết hợp giữa ghita/harmonica cơ bản hay piano/harmonica nghe hay đến mức nào thậm chí chỉ chơi những bản nhạc dễ.

2. Học bằng cách nghe những đĩa CD ưa thích.

Để nâng cao kĩ năng hơn nữa bạn nên sử dụng một máy đánh nhịp (metronome) hay trống máy khi chơi tất cả những thí dụ trong sách này. Chơi bản ghi âm nhạc ghi trong sách này cũng rất có lợi. Nếu học nhạc một cách nghiêm túc, một thầy dạy nhạc giỏi có thể thường xuyên giúp bạn tiến bộ nhanh hơn là bạn tự học.

Chúc bạn luôn thực hành, chơi nhạc và có được niềm vui.

Sử dụng đĩa Compact

Có một lời khuyên là bạn nên có một bản sao đĩa CD kèm theo chứa đựng toàn bộ những thí dụ trong cuốn sách này. Sách sẽ cho bạn biết thổi lỗ nào trên kèn harmonica và sử dụng kĩ thuật nào, còn đĩa CD cho phép bạn nghe từng thí dụ vang lên thế nào. Mới đầu hãy thực hành các thí dụ thật chậm, rồi dần dần tăng tốc độ. Khi bạn đã tự tin mình có thể diễn tấu thí dụ đó một cách trôi chảy mà không bị lỡ phách, hãy thử chơi cùng với mở đĩa. Bạn sẽ nghe một phách trống ở đầu mỗi thí dụ, dẫn bạn đi vào thí dụ và giúp bạn giữ đúng nhịp. Một hình nhỏ đĩa CD đánh số như dưới đây cho biết thí dụ ở chỗ nào trên đĩa. Một số rãnh trên đĩa CD chứa nhiều thí dụ. Trong trường hợp đó, người ta dùng chỉ số sau dấu chấm (1.0, 1.1, 1.2, v.v...). Nếu máy quay đĩa của bạn có chức năng chỉ số sau dấu chấm, bạn có thể chọn từng thí dụ một. Nếu không, mỗi thí dụ sẽ tự động tiếp nối theo nhau.

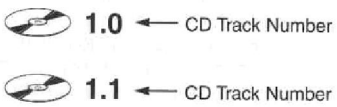

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Dùng loại kèn harmonica nào

Cuốn sách này được biên soạn để sử dụng với loại kèn harmonica dị chuyển (diatonic) 10 lỗ là loại kèn thông dụng nhất. Đây cũng là loại kèn tốt nhất cho kĩ thuật bend nốt và một số kĩ thuật khác rất cơ bản cho diễn tấu nhạc Blues. Có thể mua sắm nhiều loại kèn dị chuyển nhãn hiệu khác nhau. Cá nhân tôi ưa thích mác **Marine band** hay **Special 20** của **Hohner**, và **Lee Oskar** của **Tombo**. Sự khác nhau phổ biến giữa các loại kèn 10 lỗ là thân kèn có thể làm bằng gỗ hay plastic. Tuy một số người chơi ưa thích kèn thân gỗ hơn, nhưng kèn thân nhựa vẫn phổ biến hơn vì rất dễ cọ rửa mà không làm dãn nở thân kèn. Khi gỗ trương nở, các mép gỗ có thể lồi lên và làm tổn thương môi bạn. Với kèn thân nhựa thì không bị như vậy. Đĩa CD kèm với sách này đã được ghi âm với kèn **harmonica C** (đô). Thế có nghĩa là kèn này có in chữ C (xem ở dưới) và được chỉnh ở gam C (đô). Từ "gam" nghĩa là nốt chủ của gam mà các nốt khác phụ thuộc vào. Có 12 gam được dùng trong âm nhạc và mỗi gam bắt đầu ở độ cao thấp khác nhau. Để chơi cùng với đĩa CD bạn cần phải có một kèn harmonica gam C, hãy tìm xem kèn của bạn có ghi chữ C ở chỗ nào không.

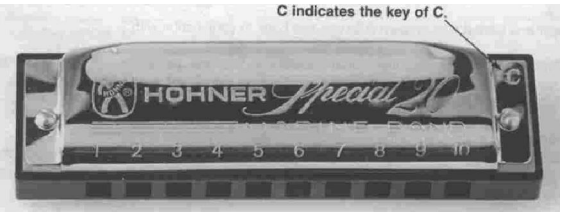

Cách cầm kèn harmonica

Cách cầm kèn tốt nhất được nêu ở dưới đây, dùng **bàn tay trái** kẹp nhẹ kèn giữa ngón cái và ngón trỏ, các chữ số nhỏ trên kèn quay về phía lòng bàn tay. Các chữ số trên kèn phải hướng lên trên. Vị trí như vậy sẽ chuẩn bị cho bạn sử dụng hiệu quả âm thanh gọi là **rung tay** hay **oa-oa**, được trình bày trong bài 4. Kĩ thuật này có thể sử dụng cho cả người thuận tay phải và tay trái. Bốn ngón còn lại của tay trái duỗi thẳng, khép nhẹ nhưng kín vào nhau sao cho không thấy khe hở giữa các ngón.

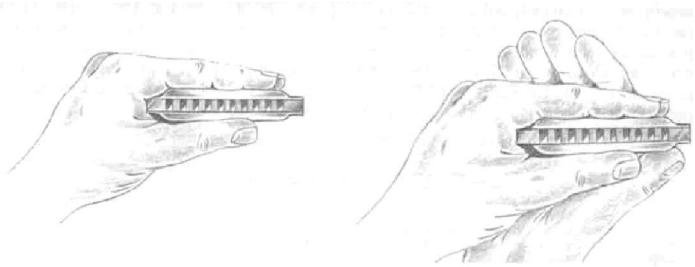

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 1

Nhạc Blues 12 nhịp

Blues 12 nhịp là một kiểu mẫu hợp âm nhắc đi nhắc lại 12 nhịp một. Đây là chuỗi âm thanh phổ biến nhất trong nhạc Blues, và cũng được dùng rộng rãi cả trong nhạc Rock và Jazz. Nếu bạn có thể nghĩ về âm thanh của bất kì ca khúc Blues nào mà bạn nghe được, thì đó rất có thể là dạng 12 nhịp. Trong nhạc Blues, nhiều ca khúc có một dòng xướng âm được hát trong 4 nhịp đầu tiên và sau đó được lắp lại trong 4 nhịp thứ hai (nhịp 5 đến 8). Đoạn này thường được tiếp theo một dòng xướng âm mới được hát trong bốn nhịp cuối cùng của chuỗi âm thanh (nhịp 9 đến 12). Các dòng xướng âm khớp với những vạch nhịp này trong chuỗi âm thanh, nhưng luôn luôn không choán hết toàn bộ 4 nhịp của mỗi dòng. Trong trường hợp mà người hát được một nhạc công khác đệm nhạc, một trong những nhạc cụ (thí dụ harmonica) phải tấu để lấp chỗ trống giữa những dòng xướng âm. Trong trường hợp này dòng xướng âm luôn luôn kéo dài độ chừng hai nhịp và chỗ trống được lấp bởi nhạc cụ khác sẽ kết thúc ở hai nhịp tiếp sau để cho phép dòng xướng âm tiếp sau cất lên. Hiện tượng này gọi là **gọi và đáp** và là một yếu tố rất cơ bản trong âm nhạc Blues. Một thí dụ điển hình của gọi và đáp được trình bày ở dưới. Hãy nghe đĩa CD để biết hiệu quả mà nó tạo ra. Bạn chắc chắn sẽ nhận ra nó ngay lập tức. Nhưng bạn không được khuyến khích phải thực hiện đoạn harmonica trong đoạn này, thí dụ này chỉ là để nghe thử, tuy nhiên sau khi bạn học xong quyển sách này bạn sẽ có thể diễn tấu được tất cả những âm thanh nghe được trong thí dụ này.

1. Nhạc Blues 12 nhịp soạn ở gam G

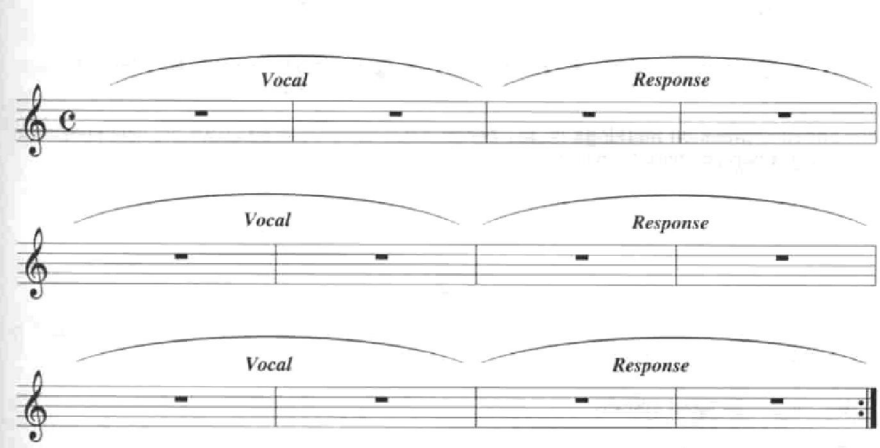

Khía cạnh quan trọng khác trong thí dụ đầu tiên này là nó thể hiện vai trò mà kèn harmonica thường đóng khi đệm cho một ca sĩ hơn là trình diễn độc tấu. Dĩ nhiên khi độc tấu bạn có thể chơi từng nhịp một trong 12 ô nhịp của chuỗi âm thanh, nhưng khi diễn tấu với một ca sĩ điều quan trọng là không được thổi át những lời người ta đang hát. Theo truyền thống, nhiều nghệ sĩ lớn chơi harmonica Blues (TD. Sonny Boy Williamson, Little Walter, Junior Wells) cũng đồng thời là danh ca, nên họ không bao giờ gặp phải vấn đề này. Nếu bạn không phải ca sĩ, điều quan trọng là phải nhớ **sử dụng đoạn im lặng** ngay từ lúc bắt đầu. Ca sĩ và các nhạc công khác hết sức khó chịu với những người chơi harp hay thổi át tất cả mọi người, ngoài điều này ra, nên nhớ rằng khán giả luôn luôn muốn nghe lời của bài hát.

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Đọc nốt nhạc

Cuốn sách này sử dụng hệ thống ghi nốt nhạc duy nhất cho harmonica, cho bạn biết thông tin về lỗ nào cần thổi để có âm thanh chính xác và trường độ của mỗi nốt. Hệ thống này được thiết kế kết hợp với con số tương ứng với các lỗ trên harmonica, và cách ghi nhịp điệu liên quan mật thiết với cách ghi nốt nhạc tiêu chuẩn.

Lỗ trên kèn harmonica thể hiện bởi **hai dạng con số**.

Số trắng có viền thể hiện nốt chơi bằng **hơi hút vào**, TD. 2 thể hiện lỗ thứ hai hút vào trên kèn harmonica.

Số đen đặc thể hiện nốt chơi bằng **hơi thổi ra**, TD. **2** thể hiện lỗ thứ hai thổi ra trên kèn harmonica.

Hợp âm thể hiện bằng những số chồng lên nhau theo chiều dọc, TD.

Cho biết các lỗ 1, 2 và 3 được **tấu đồng thời** bằng hơi hút vào.

3
2
1

Trường độ của nốt hay hợp âm thể hiện bằng cách ghi nốt nhạc tiêu chuẩn đặt dưới số của lỗ, như hình dưới đây:

5 Hole 5 exhaled

Held for value of **Half note**

6 Hole 6 inhaled

Held for value of **Quarter note**

Các **kí hiệu biểu cảm bổ sung** (luyến, bend (uốn), láy rền, v.v...) được thể hiện bằng chữ nghiêng đặt ở trên số của lỗ, TD. một nốt bend trên lỗ 4 (hút vào) được kí hiệu như dưới đây:

B
4

Sau đây là danh sách những kí hiệu biểu cảm dùng trong sách này. Mỗi kĩ thuật được trình bày riêng trong sách ở những bài học thích hợp.

V Indicates **hand vibrato**

S Indicates **slide**

B Indicates **half step bend**

$\bar{B}$ Indicates **whole step bend**

T Indicates **trail off**

Tr Indicates **trill**

W Indicates **grace note** (mouth wah bend)

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Nốt đen

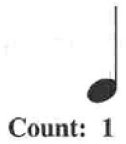

Nốt nhạc này gọi là **nốt đen**. Nó có giá trị bằng **một** phách. Có bốn nốt đen trong một vạch nhịp 4/4.

2.

Thí dụ này gồm 4 nhịp có nốt đen và dùng cả hai nốt hút vào và thổi ra trên lỗ 2. Dùng bàn chân gõ nhịp cho mỗi phách và đếm nhẩm trong khi thổi. Cố gắng thổi rõ một nốt đơn thôi.

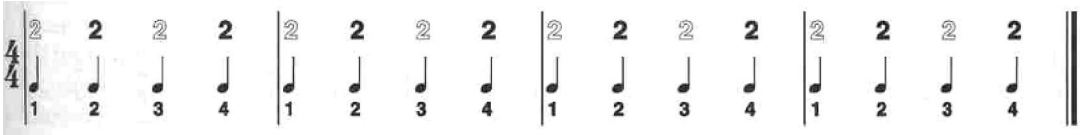

Dấu lặng đen

Dấu lặng dùng để thể hiện chỗ im lặng trong bản nhạc. Có nhiều dấu lặng khác nhau cho những độ dài nghỉ khác nhau, giống hệt như các nốt thể hiện độ dài âm thành khác nhau.

Kí hiệu này là **dấu lặng đen**. Nó thể hiện **độ dài của thời gian im lặng bằng một phách**. Không chơi nốt nào cả. Một số đếm nhỏ được đặt dưới dấu lặng.

Thí dụ sau nêu cách dùng của dấu lặng đen. Dấu lặng cho ta thời gian để thở mà không làm gián đoạn dòng nhạc. Vì dấu lặng đen có giá trị bằng một phách, nên bạn phải thở nhanh để có thể kịp thời tấu nốt hoặc hợp âm tiếp theo. Nhớ đếm và nhịp chân khi chơi nhạc. Điều này sẽ giúp bạn giữ nhịp tốt mà không cần lưu tâm xem nốt nào hay dấu lặng nào xuất hiện trong bản nhạc. Hai dấu chấm đặt trước vạch nhịp đôi được gọi là **dấu nhắc đoạn**. Dấu này cho biết thí dụ này phải được tấu lại lần nữa từ đầu.

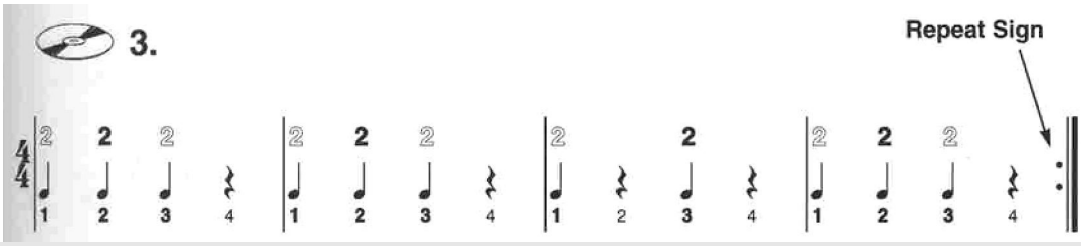

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

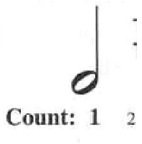

Nốt trắng

Nốt nhạc này gọi là **nốt trắng**. Nó có giá trị hai phách. Có hai nốt trắng trong một vạch nhịp 4/4.

4.

Thí dụ này sử dụng các nốt trắng cùng với nốt đen và dấu lặng đen. Nó sử dụng lỗ đầu tiên và lỗ thứ hai của kèn.

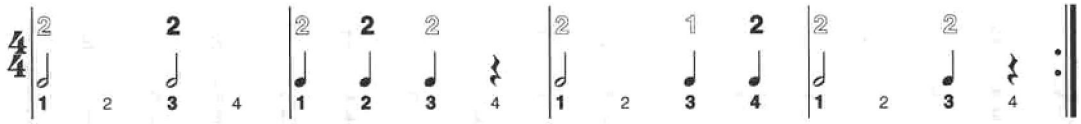

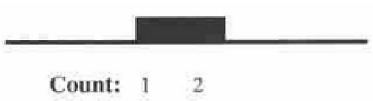

Dấu lặng trắng

Ký hiệu này là **dấu lặng trắng**, cho biết có **chỗ nghỉ với trường độ hai phách**.

5.

Một lần nữa, hãy nhớ là phải nhịp chân và đếm trong khi diễn tấu mà không cần để ý xem bạn nhìn thấy nốt nào hoặc dấu lặng nào trong bản nhạc.

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 2

Diễn tấu đa điệu thức trên một kèn
(Cross Harp Playing)

Trên bất kỳ kèn harmonica nào cũng có thể tấu chơi nhiều hơn một âm giai (điệu thức) thậm chí dù kèn đó chỉ có một âm giai ghi trên kèn. Cách phổ biến nhất để tấu âm giai khác trên kèn là sử dụng cái gọi là **vị trí thứ hai** (second position) hay **cross harp** (tạm dịch: diễn tấu đa điệu thức). Phương pháp này rất là cơ bản trong lối chơi Blues và cũng được những phong thái khác áp dụng như Country và Rock. Khi bạn chơi cross-harp trên kèn harmonica C, thì C không còn là nốt chủ nữa. Mà nốt chủ giờ đây là nốt G. Nốt G có thể tim thấy ở lỗ 2 (hút vào) và 3, 6, 9 (thổi). Phương pháp diễn tấu này có thể đôi lúc rất được ưa dùng, nhưng nó sẽ rất cần thiết nếu bạn muốn nghiên cứu thêm những kỹ thuật khác như bend nốt. Ở trang 53 có một chương cho biết cách chọn nốt chủ nào của harmonica để chơi cross harp với từng âm giai trong bản nhạc.

Nếu bạn lúng túng và cần được hướng dẫn đầy đủ về lối chơi cross harp và straight harp (thường trong các giai điệu nhạc dân gian), mời xem *10 bài dễ cho kèn harmonica*. Vì chúng tôi chỉ định viết riêng về nhạc Blues nên sẽ sử dụng kĩ thuật cross harp ngay từ lúc bắt đầu trong sách này. Thế có nghĩa là bạn sẽ chơi gam G trên kèn harmonica gam C. Nếu bạn muốn ứng tấu với một nhạc công khác (TD nghệ sĩ ghita) bạn cần bảo họ chơi một bài Blues gam G để hòa tấu với họ. Thí dụ sau đây là bài Blues 12 nhịp viết ở gam G. Trong bài sử dụng tất cả những giá trị nốt và dấu lặng mà bạn vừa mới học. Hãy lắng nghe thí dụ trên đĩa CD để biết bè harmonica hòa với nhạc cụ khác như thế nào. Khi bạn đã chơi được thí dụ này một cách tự tin, hãy diễn tấu cùng với mở đĩa CD.

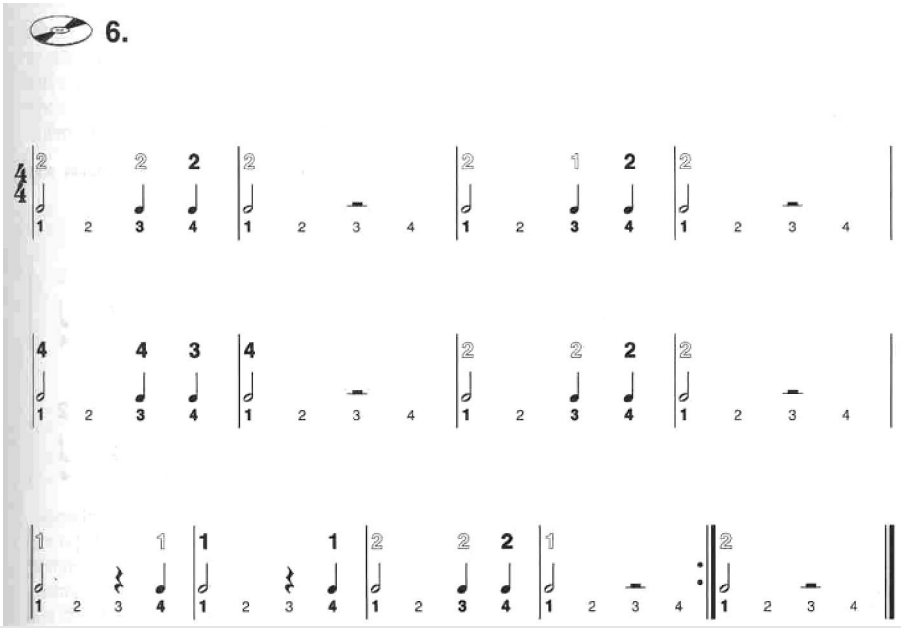

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Nốt tròn, dấu lặng tròn

Count: 1 2 3 4 Đây là **nốt tròn**. Nó kéo dài **bốn** phách. Có **một** nốt tròn trong một vạch nhịp 4/4. Nốt tròn là nốt có trường độ dài nhất thường được sử dụng trong bản nhạc.

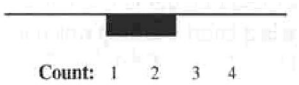

Dấu lặng tròn cho biết **chỗ nghỉ có giá trị bốn phách hoặc toàn bộ một ô nhịp**. Ký hiệu dấu lặng tròn rất giống với dấu lặng trắng. Khác nhau là ở chỗ **dấu lặng trắng** nằm ở **trên dòng kẻ**, còn **dấu lặng tròn** nằm ở **dưới dòng kẻ**.

7.

Một lần nữa, hãy đếm nhẩm và đập chân để giữ nhịp. Lắng nghe đĩa CD để biết cách bè harmonica nghỉ toàn bộ ô nhịp nhường chỗ cho bè ghita chơi đáp lại tiếng kèn harmonica.

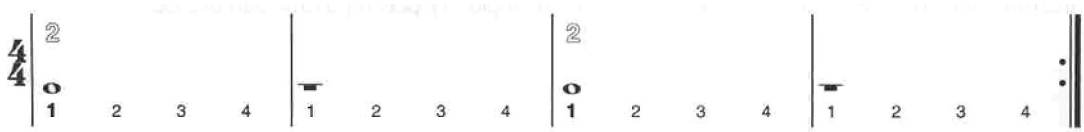

8.

Đây là bản Blues 12 nhịp soạn với gam G chứa các nốt tròn cùng với nốt đen và dấu lặng đen. Nó sử dụng các nốt ở lỗ 1, 2, 3 và 4.

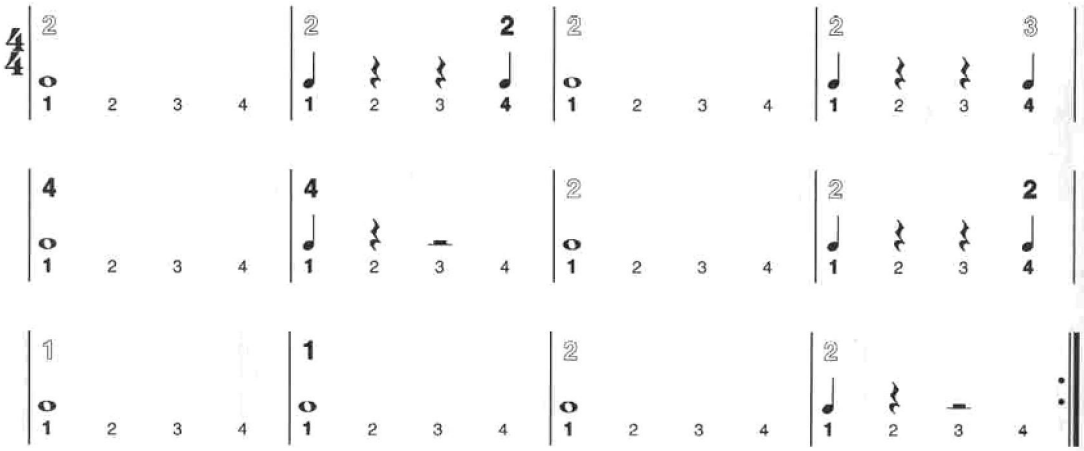

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Nói thêm về nhạc Blues 12 nhịp

Như đã nói ở bài 1, nhạc **Blues 12 nhịp** là một kiểu mẫu hợp âm nhắc đi nhắc lại 12 ô nhịp một. Hợp âm là một nhóm gồm 3 hoặc nhiều nốt chơi cùng một lúc. Có thể thổi hợp âm trên kèn harmonica hay trên nhiều nhạc cụ khác như ghita và nhạc cụ bàn phím như đàn organ và piano. Thông thường một phần đêm cho bất kỳ giai điệu hay đơn ca độc tấu nào cũng đều chứa hợp âm (TD. đàn ghita đệm cho giai điệu harmonica). Hợp âm trong phần đệm này có cùng âm giai với giai điệu và thường được soạn từ điệu thức trưởng của âm giai.

Khi bạn chơi với kĩ thuật đa điệu thức (cross harp), bạn đang diễn tấu với gam G. Có nghĩa là toàn bộ các thang điệu thức để thực hiện kĩ thuật đa điệu thức có liên quan tới nốt G. Thế có nghĩa là các hợp âm cho phần đệm phải được soạn từ điệu thức Son trưởng (G Major) như nêu ở dưới đây:

G Major Scale

G	A	B	C	D	E	F♯	G
1	2	3	4	5	6	7	8

Số để chỉ hợp âm

Khi bạn chơi những đoạn nhạc ngắn trong nhạc dân gian hay giai điệu trong một chuỗi nhạc Blues 12 nhịp, các nốt nhạc của bạn sẽ hợp với một chồng hợp âm đặc biệt nào đó mà một cây đàn ghita (hay nhạc cụ phím) có thể diễn tấu được. Những hợp âm được chơi phổ biến nhất trong nhạc Blues được xây dựng trên các nốt **quãng 1, 4** và **5** của âm giai mà bạn đang diễn tấu. Những hợp âm này thường được ký hiệu bằng chữ số La Mã. Nếu bạn chơi trong gam G, thì các hợp âm đó sẽ là G (I), C (IV) và D (V).

G Major Scale

G	A	B	C	D	E	F♯	G
①	2	3	④	⑤	6	7	8

Chords

G	C	D
I	IV	V

Đôi khi bạn có thể thấy những kiểu ký hiệu hợp âm khác như G7 (hợp âm 7 át) hay G9 (hợp âm quãng 9). Đó là những kiểu hợp âm phổ biến trong nhạc Blues. Con số trong ký hiệu hợp âm mô tả kiểu hợp âm nhưng không ảnh hưởng đến vị trí của hợp âm trong âm giai. Chẳng hạn bất kỳ hợp âm nào bắt đầu bằng chữ G đều là hợp số I trong gam G, bất kể đó là hợp âm G, G7 hay G9.

Hiểu được hệ thống hợp âm đánh số này sẽ rất có lợi, nhất là khi học diễn tấu những giai điệu phỏng theo cấu trúc Blues 12 nhịp và hòa rất tốt với bất kỳ bè đệm nào. Biểu đồ dưới đây cho thấy vị trí điển hình của các hợp âm quãng I, IV và V trong khuôn nhạc 12 ô. Hợp âm quãng IV trong ô nhịp thứ hai là tùy chọn. Khi hợp âm này được sử dụng, nó thường được gọi là "quãng IV nhanh" (Quick IV). Đây là ý tưởng tốt để học thuộc lòng chuỗi nhạc nêu dưới đây, bởi bạn sẽ luôn nhớ hợp âm nào mình đang chơi. Khi bạn nghĩ mình đã học tốt chuỗi nhạc này rồi, hãy tự mình kiểm tra xem, thí dụ hợp âm nào ở ô nhịp 6 (IV), ô nhịp 9 (V), ô nhịp 3? (I), v.v…

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

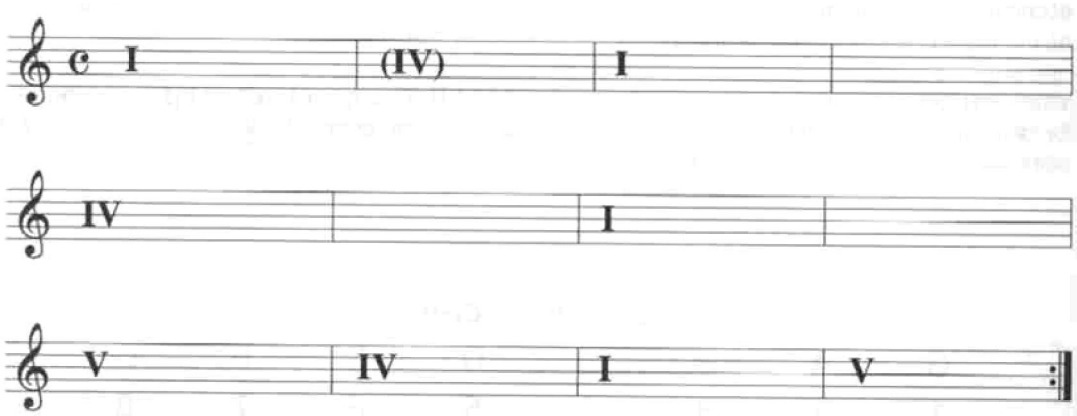

Nốt cơ bản

Nốt mà hợp âm dựa vào để đặt tên gọi là **nốt cơ bản** (nốt gốc - giống như gốc cây). Một cách tốt nhất để học thuộc lòng một chuỗi hợp âm là chỉ tấu mỗi mình nốt cơ bản của hợp âm trong suốt chuỗi nhạc. Dưới đây trình bày một thí dụ. Vì hợp âm quãng I, IV và V trong gam G là G, C và D, nên bạn trước hết cần xác định những nốt này trên kèn harmonica. Để bắt đầu, hợp âm G (quãng I) có thể tìm ở lỗ 2 (hút vào) và 3 (thổi ra), C (quãng IV) có thể tìm ở lỗ 1 và 4 (thổi), và D (quãng V) có thể tìm ở lỗ 1 và 4 (hút). Những nốt này có thể tìm thấy ở những vị trí khác trên kèn harmonica, nhưng bây giờ ta hãy quay về với đề tài và tìm hiểu chúng thật kỹ.

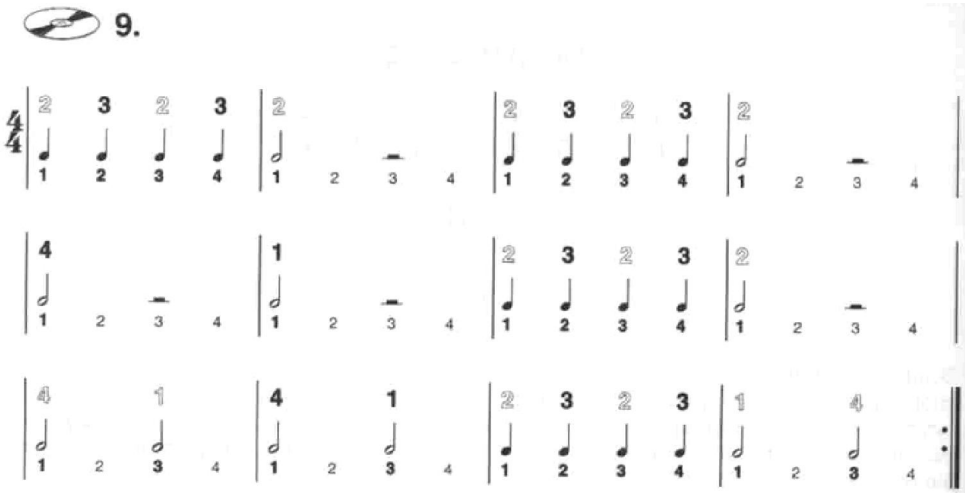

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Nốt trắng có chấm dôi

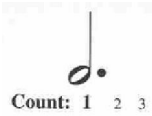

Một chấm dôi đặt sau một nốt sẽ tăng giá trị nốt đó lên **một nửa**. Một chấm dôi đặt sau nốt trắng nghĩa là bạn phải kéo nốt đó dài ra ba phách. Nốt trắng có chấm dôi choán hết một ô nhịp trong nhịp 3/4.

Thí dụ sau chứa một số nốt trắng có chấm dôi và gồm chủ yếu các nốt cơ bản của hợp âm quãng I, IV và V. Hãy giữ nhịp chân trong khi diễn tấu và lắng nghe phần đệm để biết các hợp âm thay đổi nếu bạn thổi kèn cùng với bật đĩa CD.

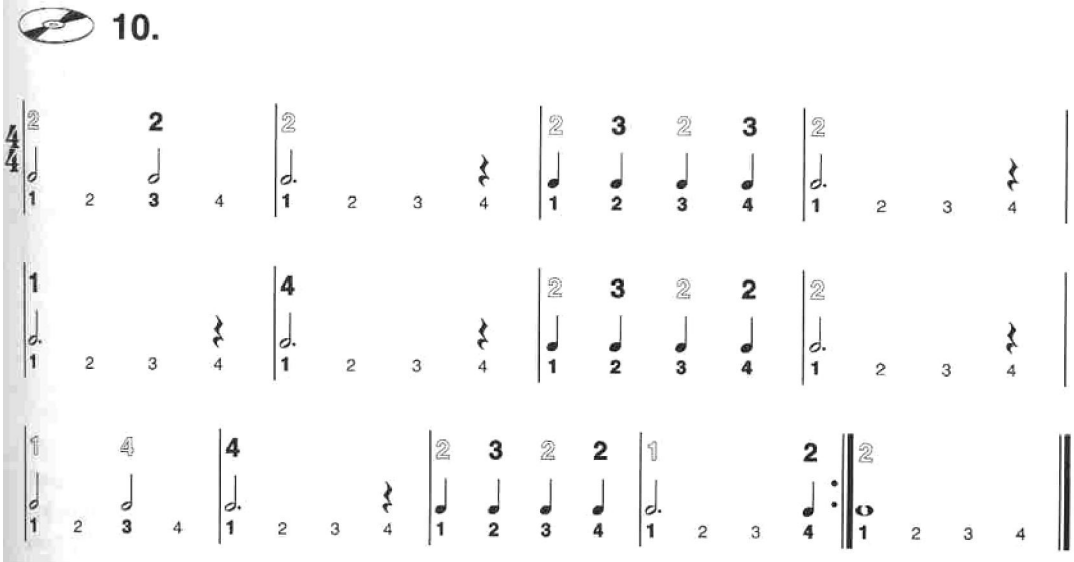

Phát triển chất giọng

Một trong những khía cạnh quan trọng của việc học chơi bất kỳ nhạc cụ nào là phát triển một chất giọng khỏe, chắc. Thông thường bạn có thể đánh giá sự khác nhau giữa một người chơi tốt và người chơi trung bình bằng cách nghe họ chơi một giai điệu chậm đơn giản và lắng nghe chất giọng của họ. Một người chơi tốt có thể thật sự khiến cây nhạc cụ của anh ta hát lên và khiến cho giai điệu đơn giản vang lên một cách diễn cảm. Khi bạn chơi một thí dụ trong sách này, hãy tưởng tượng bạn đang hát một giai điệu thông qua nhạc cụ của bạn và đặc biệt lưu ý đến chất giọng của bạn. Cố gắng diễn tấu ở nhiều cung bậc (âm lượng) khác nhau. Nếu bạn gặp trục trặc khi giữ chất giọng khỏe, thậm chí ở âm lượng lớn nhất, hãy thực hành chơi những nốt có trường độ dài (ít nhất là bốn phách) ở mỗi lỗ của kèn harmonica với nhịp điệu thật chậm. Đồng thời hãy học thí dụ 11 ở trang dưới đây và chơi nó thường xuyên cho đến khi bạn tự tin về chất giọng của bạn. Hãy lợi dụng những phút giây giải lao ngắn giữa các bài tập để luyện chất giọng. Dần dà bạn sẽ nhận thấy chất giọng của bạn được cải thiện trông thấy, trở nên chắc khỏe hơn.

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

11.

Như đã nói ở trang trước, thí dụ này là bài tập tốt để xây dựng được một chất giọng chắc, khỏe. Nó chứa một quãng IV nhanh trong ô nhịp thứ hai.

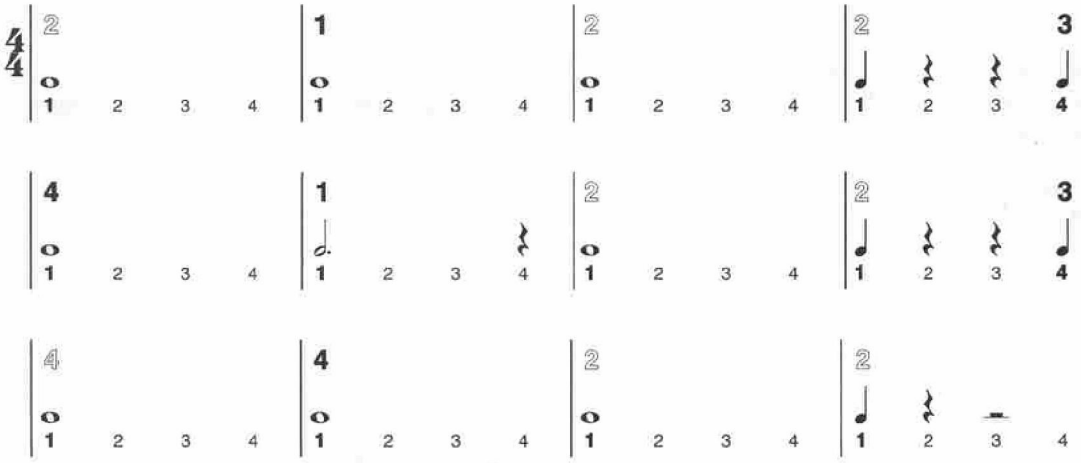

12.

Ở đây là một thí dụ khác có sử dụng quãng IV nhanh. Nó dùng những nốt khác tách ra từ nốt cơ bản của hợp âm, nhưng nốt cơ bản vẫn được tấu ít nhất là trong phách đầu tiên của mỗi ô nhip. Lúc này bạn nên bắt đầu làm quen với âm thanh của chuỗi hợp âm Blues 12 nhịp. Cố tưởng tượng âm thanh của hợp âm khi bạn thực hành bất kỳ giai điệu 12 nhịp nào. Việc này sẽ khiến cho việc diễn tấu với các nhạc công khác trở nên dễ dàng hơn, thậm chí cả khi bạn chưa bao giờ biểu diễn cùng với họ trước đây.

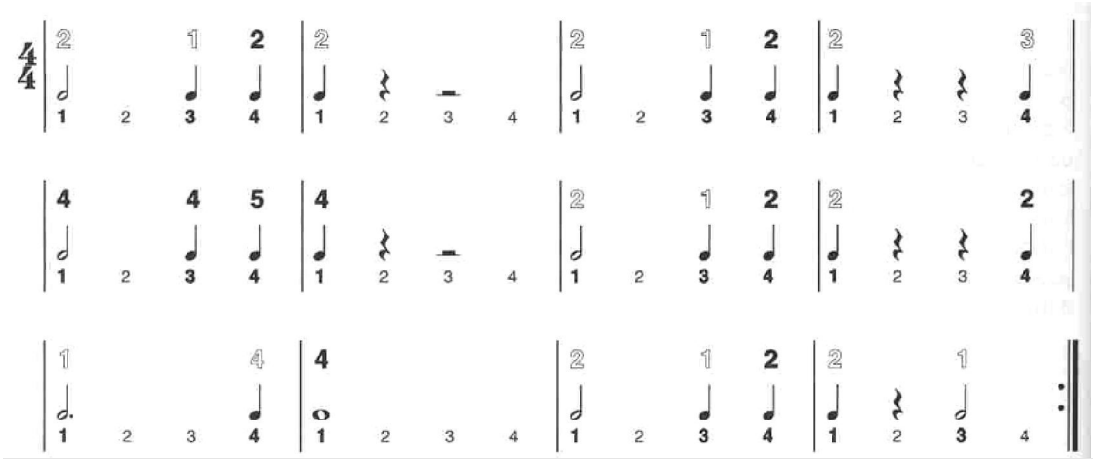

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 3

Nốt móc đơn

Đây là một nốt móc đơn. Nó kéo dài bằng nửa phách. Có 8 nốt móc đơn trong một ô nhịp 4/4.

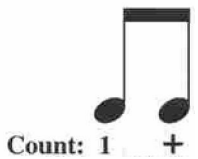

Gạch nối

Khi các nốt móc đơn nối với nhau, các đuôi móc được thay bằng một gạch nối.

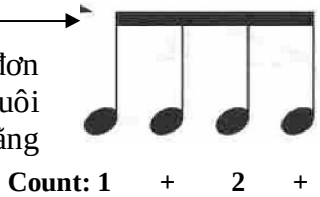

Hai nốt nối với nhau

Bốn nốt nối với nhau

13. Cách đếm nhịp cho nốt móc đơn

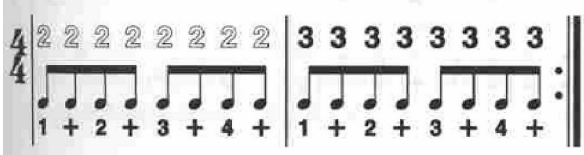

14.

Dưới đây là một thí dụ sử dụng nốt móc đơn cho hai phách đầu tiên của ô nhịp 1 và 3. Nhớ nhịp chân cho mỗi phách khi diễn tấu.

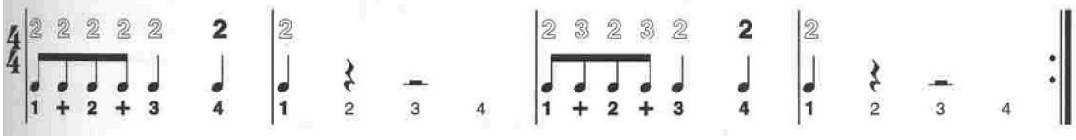

15.

Thí dụ này sử dụng nốt móc đơn cho hai phách đầu của ô nhịp 1 và 2, và sau đó cho toàn bộ bốn phách của ô nhịp 3. Ban đầu hãy chơi thật chậm và chú ý sao cho âm thanh của tất cả các nốt vang rõ ràng và đều nhau.

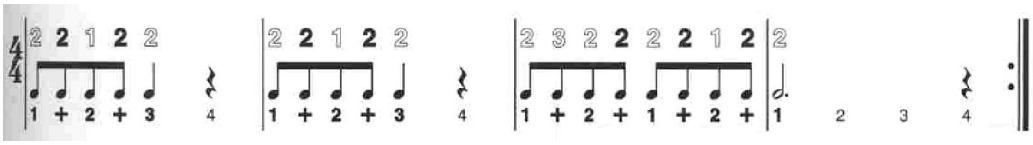

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Đoạn nhạc ngắn lặp lại (Riffs)

Thí dụ này sử dụng những đoạn nhạc mà bạn học trong bài tập trước và tập nó như một đoạn nhạc ngắn lặp đi lặp lại (riff). Riff là một đoạn nhạc mẫu lặp đi lặp lại và có thể biến đổi cho phù hợp với sự thay đổi hợp âm khác nhau. Riff rất phổ biến trong nhạc Blues. Khi học những nốt nhạc và nhịp điệu mới, hãy cố gắng sáng tạo thành những đoạn riff của riêng mình dựa trên những gì bạn học được.

16.

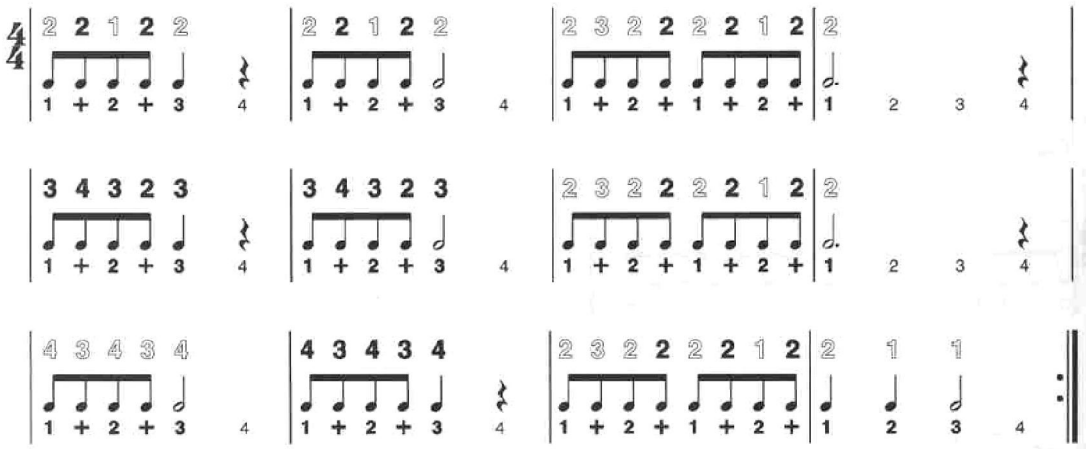

Dấu lặng đơn

Đây là **dấu lặng đơn**. Nó thể hiện **đoạn nghỉ kéo dài nửa phách**.

Dấu lặng đơn có công dụng tạo ra trong phách một hiệu quả gọi là sự **nhấn lệch** (**syncope**), có nghĩa là thay thế chuỗi nhấn phách tự nhiên bằng một phách nhấn lệch. Thí dụ sau thể hiện nhịp điệu nhấn lệch được tạo bởi sử dụng dấu lặng đơn. Nếu bạn gặp vấn đề về giữ nhịp, hãy đếm nhịp thật to và đập chân thành tiếng cho đến khi thật nhuần nhuyễn. Cũng như vậy, lắng nghe đĩa CD và tấu nhịp điệu theo tiếng nhạc cho đến khi bạn thuộc lòng.

17.

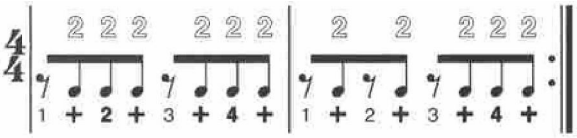

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

18.

Đây là một đoạn riff sử dụng dấu lặng đơn ở phách đầu và phách thứ tư. Một lần nữa, nếu bạn gặp vấn đề với nhịp điệu, hãy nhịp chân thật to, đếm thành tiếng và cố gắng tấu nhịp điệu bằng một nốt thôi.

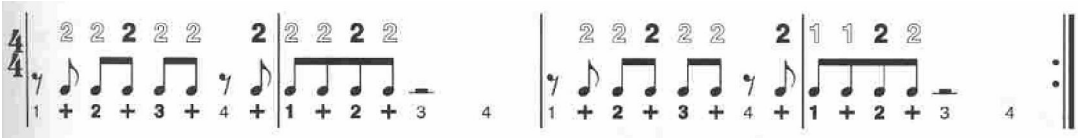

19.

Thí dụ này lấy đoạn riff trước và mở rộng nó cho vừa chuỗi nhạc Blues 12 nhịp. Lưu ý rằng nhịp điệu cơ bản là mẫu hai ô nhịp nhắc lại; nghĩa là nhịp điệu không thay đổi trong suốt chuỗi nhạc, chỉ có độ cao thấp của nốt thay đổi.

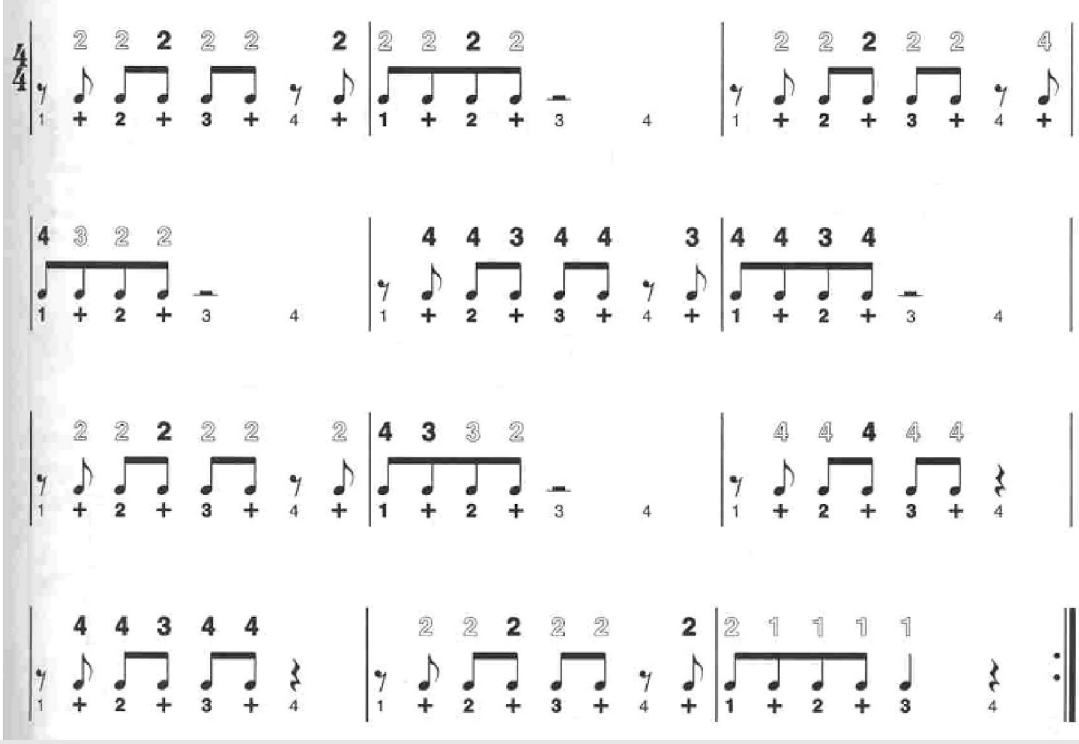

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 4

Diễn tấu hợp âm

Tuy rằng kĩ thuật phổ biến hơn cả trong diễn tấu harmonica là thổi nốt đơn, có nhiều khi kèn này được dùng như một nhạc cụ giữ nhịp điệu (nghĩa là đệm cho ghita độc tấu). Trong trường hợp này, đều quan trọng là phải thổi được hợp âm trên kèn harmonica. Thí dụ sau đây thể hiện một bè nhịp điệu đơn giản sử dụng chỉ ba lỗ đầu tiên của harmonica.

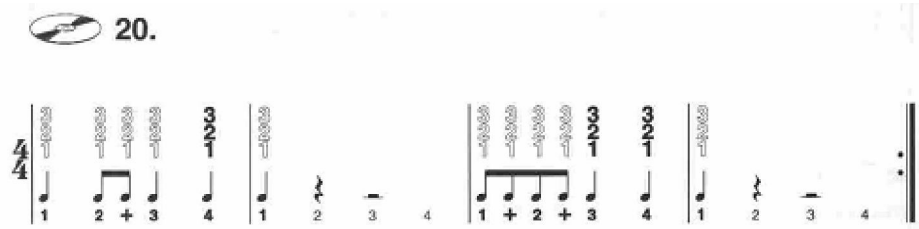

Thí dụ này là nhạc Blues 12 nhịp sử dụng nhịp điệu giống như thí dụ 18 và 19.

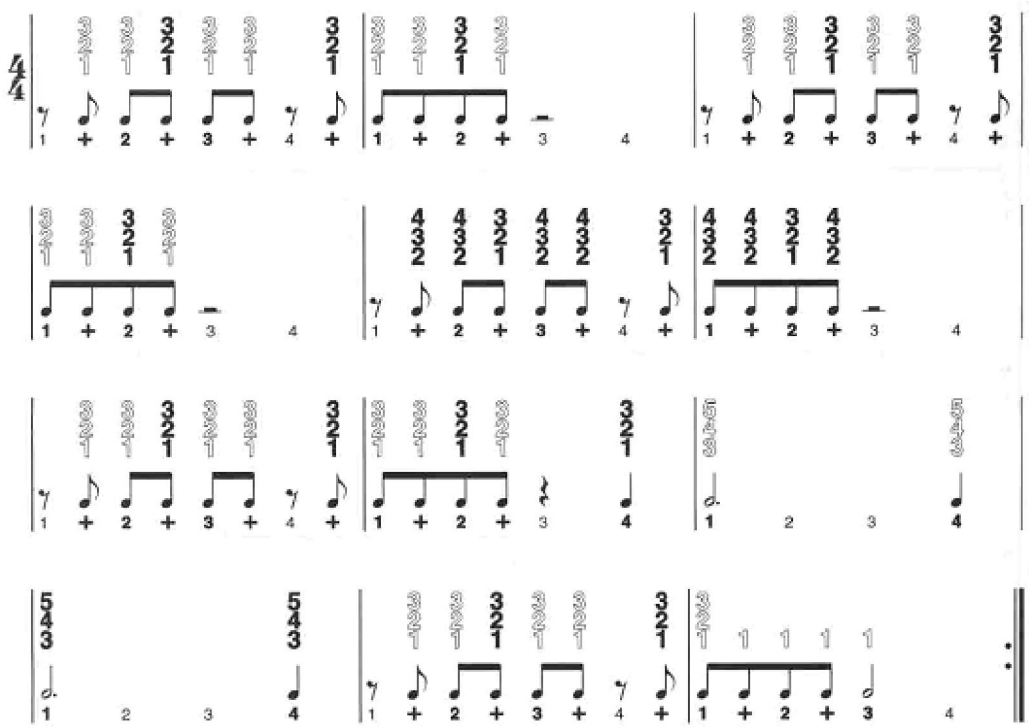

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Kĩ thuật ngắt âm lưỡi kép

Thí dụ sau đây sử dụng cả nốt đơn lẫn hợp âm. Nó cũng trình bày một kĩ thuật gọi là **ngắt âm lưỡi kép** (**double tonguing**). Ngắt âm lưỡi kép nghĩa là tấu từng nhóm hai nốt một với âm "**ta ka**". Nốt thứ nhất được phát ra với phần trước lưỡi (**ta**) và nốt thứ hai phát ra với phần gốc lưỡi (**ka**). Thử đọc thành **taka taka taka taka** vài lần trước khi diễn tấu thí dụ sau.

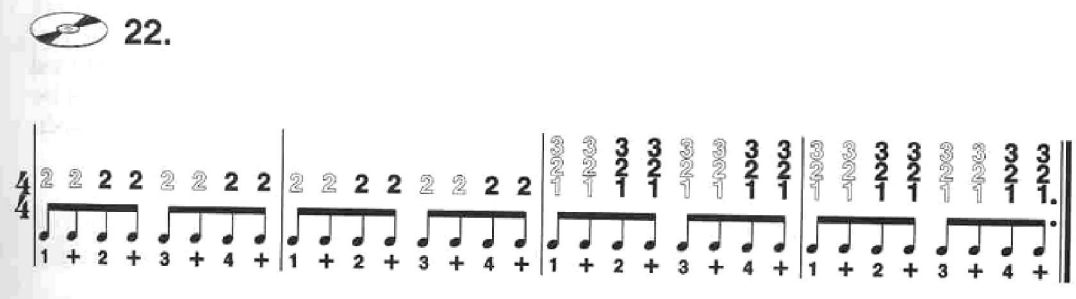

Đây là một biến tấu của bè nhịp điệu trước. Loại bè harmonica này thường được gọi là "nhịp tàu hỏa". Thực hành từng đoạn một thật chậm cho đến khi bạn thuộc lòng rồi tăng dần tốc độ.

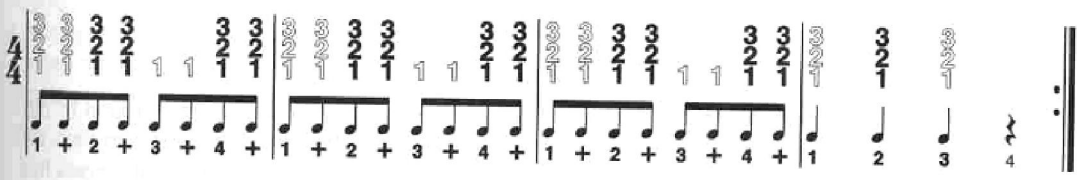

Dấu nối

Thí dụ sau đây thể hiện cách dùng **dấu nối**. Dấu nối là đường cong nối hai nốt nhạc có cùng độ cao. Dấu nối bảo bạn chỉ chơi nốt đầu tiên thôi, và giữ trường độ của nó kéo dài thành hai nốt. Dấu nối có thể xuất hiện hoặc qua hai ô nhịp, hoặc chỉ trong một ô nhịp. Đập chân và đếm khi diễn tấu để giúp bạn giữ nhịp.

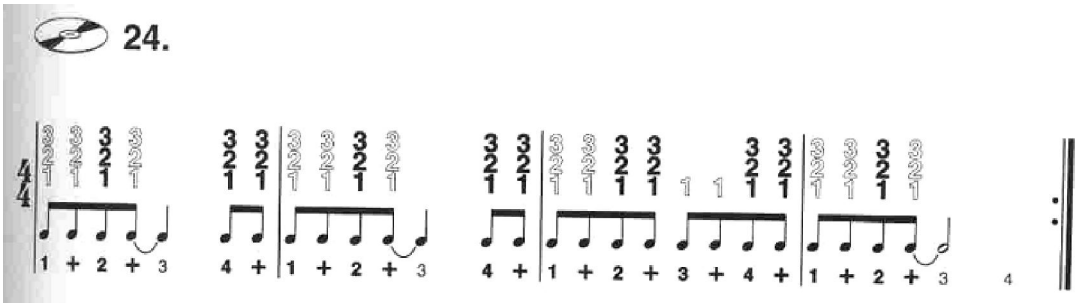

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Kĩ thuật rung tay

Kĩ thuật rung tay hay "oa – oa" là một hiệu quả được dùng để tạo biểu cảm cho nghệ thuật diễn tấu harmonica. Nếu từng có dịp xem những nghệ sĩ harmonica giỏi biểu diễn, chắc chắn bạn đã thấy họ sử dụng kĩ thuật này. Đối với một số khán giả, tựa hồ như người biểu diễn đang vẫy hay vỗ một bàn tay ra phía trước về phía sau trong khi tay kia vẫn giữ yên kèn harmonica. Động tác rung tay làm thay đổi luồng không khí đi qua harmonica, từ đó làm thay đổi âm thanh. Khi áp dụng rung tay, bàn tay phải chuyển động giữa hai vị trí cơ bản. Vị trí thứ nhất tạo bởi bàn tay phải khum lại úp lên bàn tay trái ở vị trí giữ kèn bình thường, như trong hình dưới đây. Gốc hai bàn tay phải chạm nhau và các ngón tay phải bụm lại dọc theo ngón út tay trái và trùm lên cả đầu ngón út và ngón nhẫn tay trái. Vị trí này khiến cho không khí không thoát được khỏi lòng hai bàn tay.

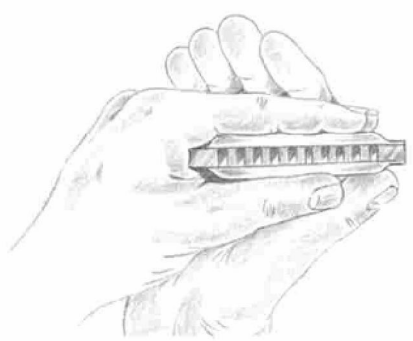

Để hoàn thành động tác rung tay, khớp cổ tay phải xoay nhẹ sang phải. Việc này khiến cho "cái hộp" mở ra và cho không khí đi qua. Khớp cổ tay sau đó có thể xoay sang trái để đóng hộp lại. Động tác xoay tới xoay lui này gây ra hiệu ứng rung hay tiếng oa-oa của âm thanh. Kĩ thuật rung tay được thể hiện trong bản nhạc bằng chữ V đặt trên nốt hay hợp âm cần thực hiện. Hãy thí nghiệm với độ rung chậm, trung bình và nhanh, đối với kĩ thuật này không có chuyện tốc độ sai hay đúng, bởi vì các cách tiếp cận khác nhau sẽ cho hiệu quả âm thanh tốt nhất trong các tình huống âm nhạc khác nhau. Lắng nghe thí dụ sau để biết cách thể hiện kĩ thuật rung tay.

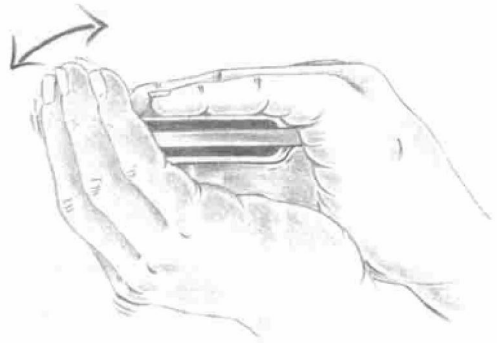

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

25. Rung tay

Thí dụ này sử dụng kĩ thuật rung tay cho cả nốt lẫn hợp âm. Lắng nghe đĩa ghi để biết sự khác nhau giữa nốt chơi không có rung và nốt chơi có rung.

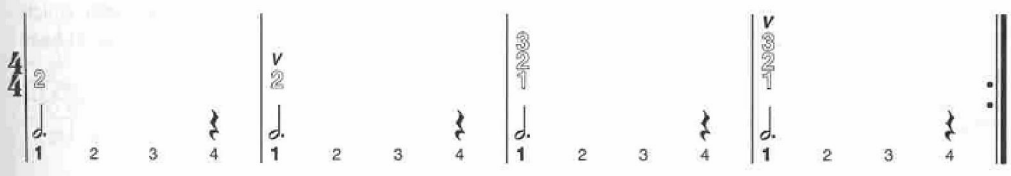

Nốt lấy đà

Đôi khi một bài hát không bắt đầu ở phách thứ nhất của một nhịp. Bất kỳ nốt nào xuất hiện trước nhịp đầy đủ đầu tiên được gọi là **nốt lấy đà** (nốt vào nhạc). Khi dùng nốt lấy đà thì ô nhịp cuối cũng là không đầy đủ. Nốt nhạc lấy đà và những nốt trong ô nhịp cuối cùng bổ sung lẫn nhau làm thành một ô nhịp đầy đủ.

26.

Bản Blues 12 nhịp này sử dụng một nốt lấy đà. Nhớ dùng kĩ thuật rung tay ở nơi có dấu hiệu. Trong thí dụ này, một động tác đơn của tay được áp dụng trên những nốt móc đơn trong khi động tác rung tay áp dụng trên những nốt dài hơi. Lắng nghe đĩa CD để biết hiệu quả. Khi đã thuần tay, hãy thử bổ sung rung tay cho những giai điệu khác mà bạn học được.

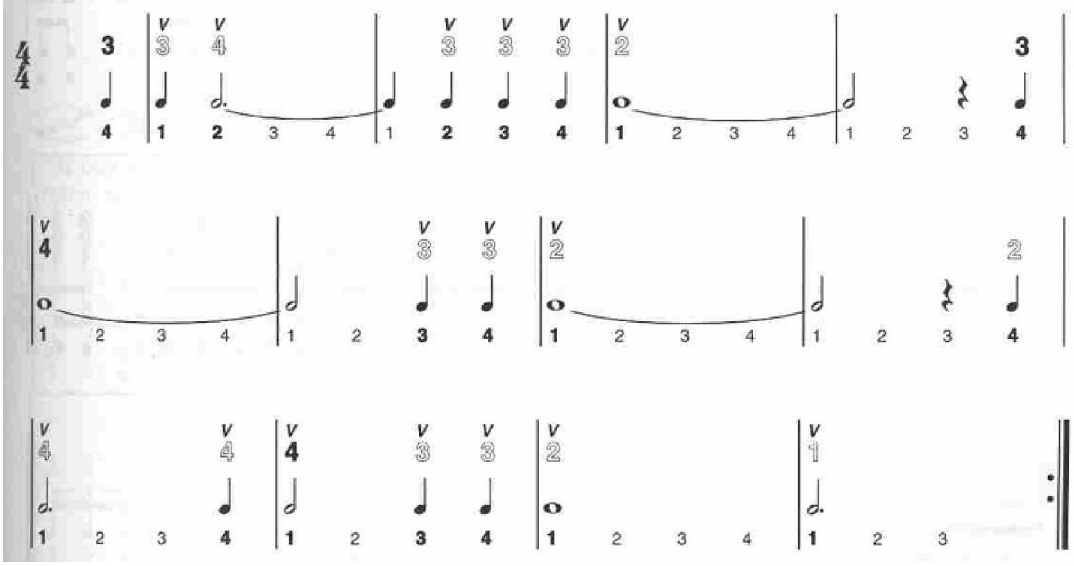

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Tiếng còi tàu

Một hiệu quả âm thanh phổ biến sử dụng âm thành oa-oa là **tiếng còi tàu**. Khi bạn diễn tấu thí dụ sau, nói thật to từ oa-oa đồng thời bạn sử dụng kĩ thuật oa-oa bằng tay. Việc này cũng sẽ chuẩn bị cho bạn đến với những kĩ thuật khác của harmonica được giới thiệu về sau trong sách này. Thí dụ này kết hợp tiếng còi tàu với nhịp điệu tàu hỏa. Điều quan trọng khác cần lưu ý trong thí dụ này là kí hiệu trên một số nốt ở dòng đầu tiên. Đó gọi là dấu trường ngân, cho bạn biết phải tấu nốt nhạc rồi dừng lại trước khi chuyển sang nốt sau. Lắng nghe đĩa CD để biết hiệu quả.

27. Chuyến tàu hỏa về phía nam

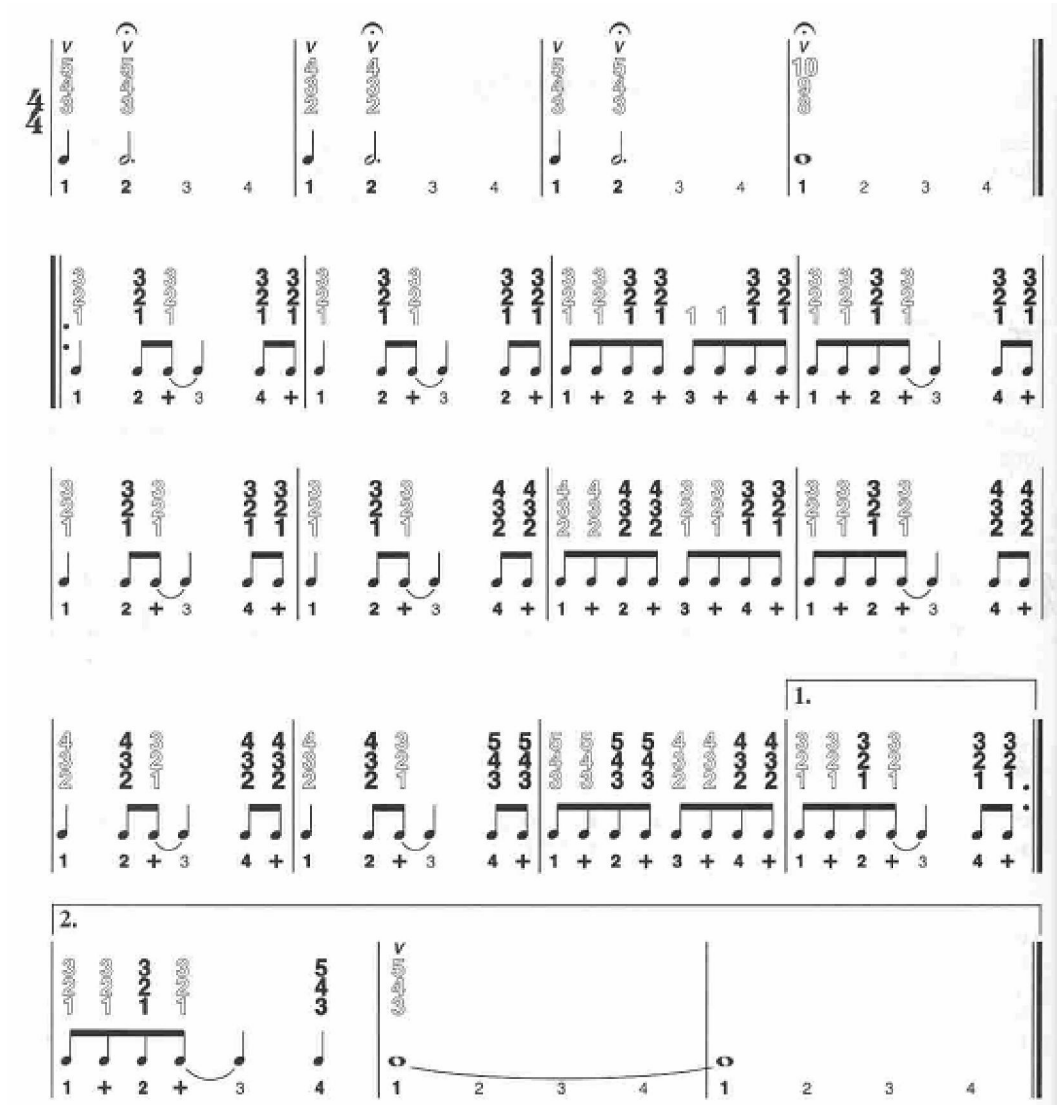

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 5

Chùm ba

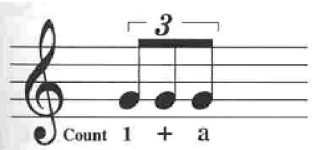

Một chùm ba móc đơn là một nhóm gồm ba nốt liền kề nhau được tấu trong một phách. Chùm ba thể hiện bằng ba nốt móc đơn nhóm lại với nhau bởi một ngoặc vuông (hay đường cong) và số 3. Chùm ba móc đơn được tấu với một phần ba phách. Chùm ba rất dễ nhận biết khi bạn được nghe diễn tấu. Hãy lắng nghe thí dụ sau trong đĩa CD để biết hiệu quả chùm ba.

28. Đếm nhịp chùm ba thế nào?

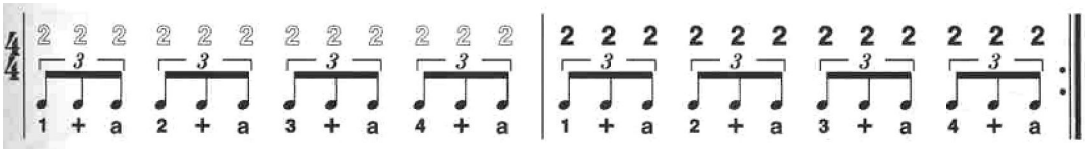

29.

Đây là một đoạn riff có dùng nhịp điệu chùm ba. Cố gắng tấu tất cả các nốt một cách rõ ràng khúc chiết.

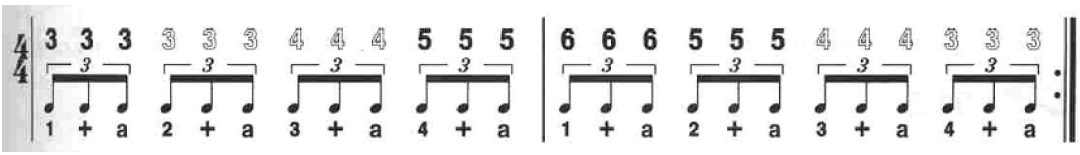

30.

Đây là một thí dụ đoạn riff nhạc Blues mở đầu có thể dùng cho ca khúc. Hãy lắng nghe nhịp điệu chùm ba biểu diễn hiệu quả thế nào với những nhạc cụ khác.

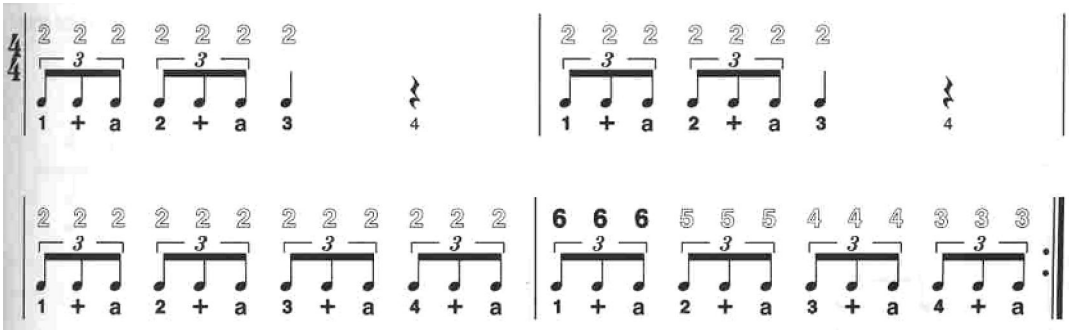

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Tiết tấu điệu Swing

Một tiết tấu điệu swing có thể tạo ra bằng cách chỉ tấu nốt thứ nhất và thứ ba của chùm ba. Hãy tấu thí dụ sau có chứa một chùm ba ở phách thứ hai.

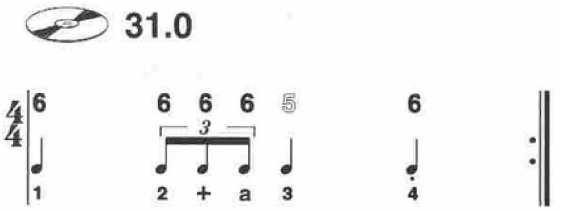

Thí dụ này có nốt thứ nhất và thứ hai của nhóm chùm ba nối nhau. Điều đó khiến ta cảm thấy thí dụ này giống điệu swing.

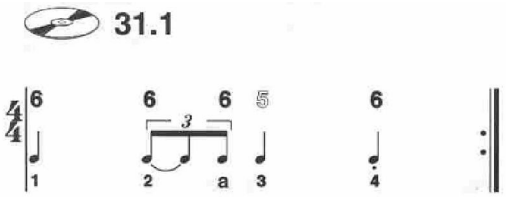

Chùm ba hai nốt móc đơn nối nhau trong thí dụ trước có thể thay bằng một nốt đen.

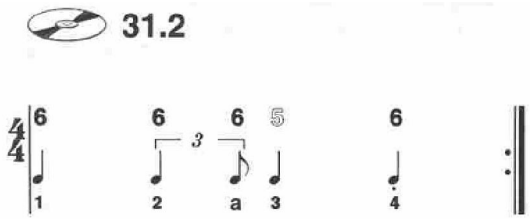

Để đơn giản hóa cách ghi nốt, người ta thường thay thế bằng , và viết ở đầu bản nhạc là như minh họa trong thí dụ 31.3 dưới đây:

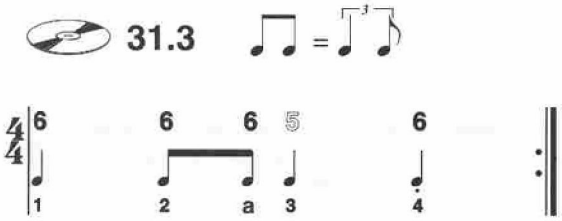

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Hiệu ứng Shuffle (thay đổi)

Bằng cách sử dụng một dòng suối liên tục các nốt móc đơn theo điệu swing, sẽ sinh ra một hiệu ứng gọi là **shuffle**. Thí dụ sau chứa đoạn riff Blues đa điệu thức quen thuộc được tấu như một shuffle.

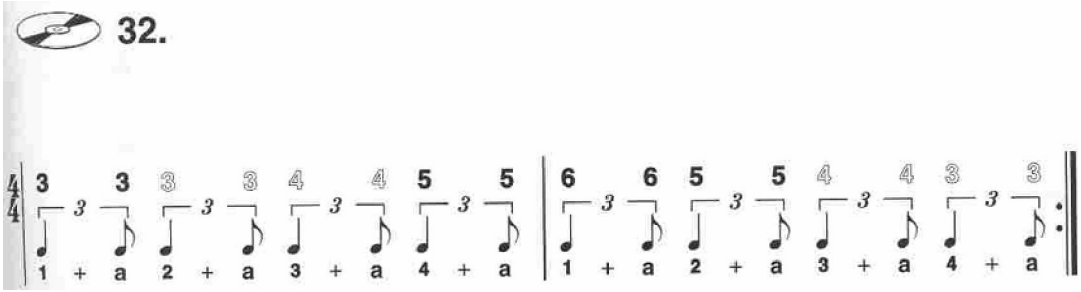

Ở đây là đoạn riff tương tự được mở rộng cho chuỗi nhạc Blues 12 ô nhịp. Nhớ các nốt móc đơn điệu swing như nêu trong kí hiệu ở trên.

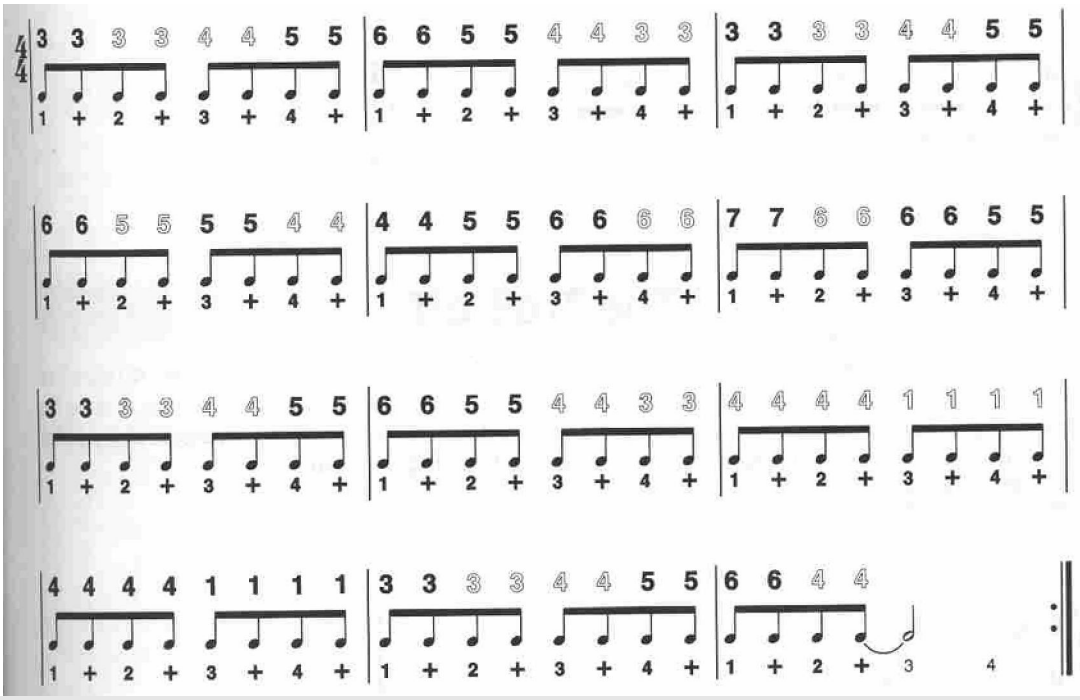

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 6

Luyến ngắt giữa các nốt

Một kĩ thuật phổ biến khác của kèn harmonica là dấu luyến ngắt lên hoặc xuống đến một nốt xác định nào đó. Việc này có thể thực sự làm tăng kịch tính và khích động cho diễn tấu của bạn. Ký hiệu luyến ngắt là chữ S phía trên nôt mà bạn luyến ngắt, như nêu ở đây. Lắng nghe thí dụ sau trong đĩa CD để biết hiệu quả do việc sử dụng luyến ngắt tạo ra.

34.0

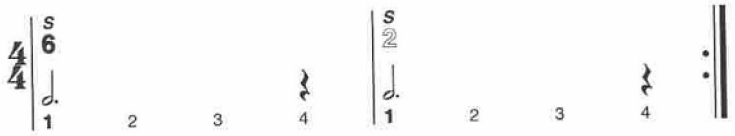

34.1

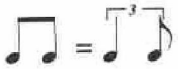

Đây là một đoạn riff có sử dụng luyến ngắt. Một lần nữa hãy nhớ điệu swing của nốt móc đơn.

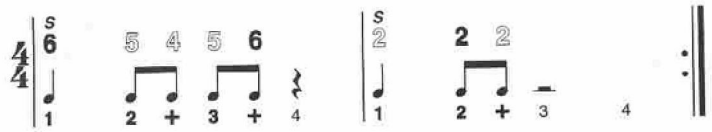

Kĩ thuật vuốt nốt

Có một hiệu quả khác gọi là vuốt nốt (hay trượt nốt) ngược lại với luyến ngắt. Một cú vuốt nốt tạo ra bằng cách chơi một nốt rồi trượt đến một độ cao không xác định nào đó. Kĩ thuật này được sử dụng ở nhiều nhạc cụ và đôi khi được gọi là trượt nốt hay glissando. Vuốt nốt thể hiện bằng chữ T trên nốt mà nó áp dụng, như nêu trong thí dụ sau đây:

35.0

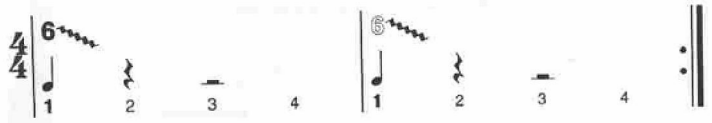

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Thí dụ này sử dụng cả luyến ngắt và vuốt nốt.

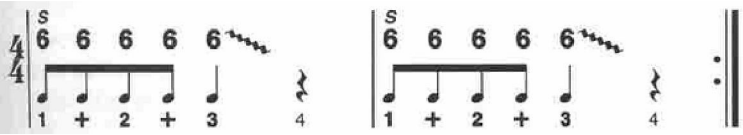

Ở đây là bài độc tấu Blues 12 nhịp có sử dụng hầu hết những gì bạn đã học ở trên. Khi bạn đã thành thạo sử dụng các tiết tấu nhấn lệnh được tạo bởi việc sử dụng dấu lặng và dấu nối, và những kĩ thuật diễn cảm như luyến ngắt và vuốt nốt, việc diễn tấu của bạn sẽ trở nên chuyên nghiệp hơn và bạn đã sẵn sàng để bắt đầu ứng tác những đoạn riff Blues của riêng bạn.

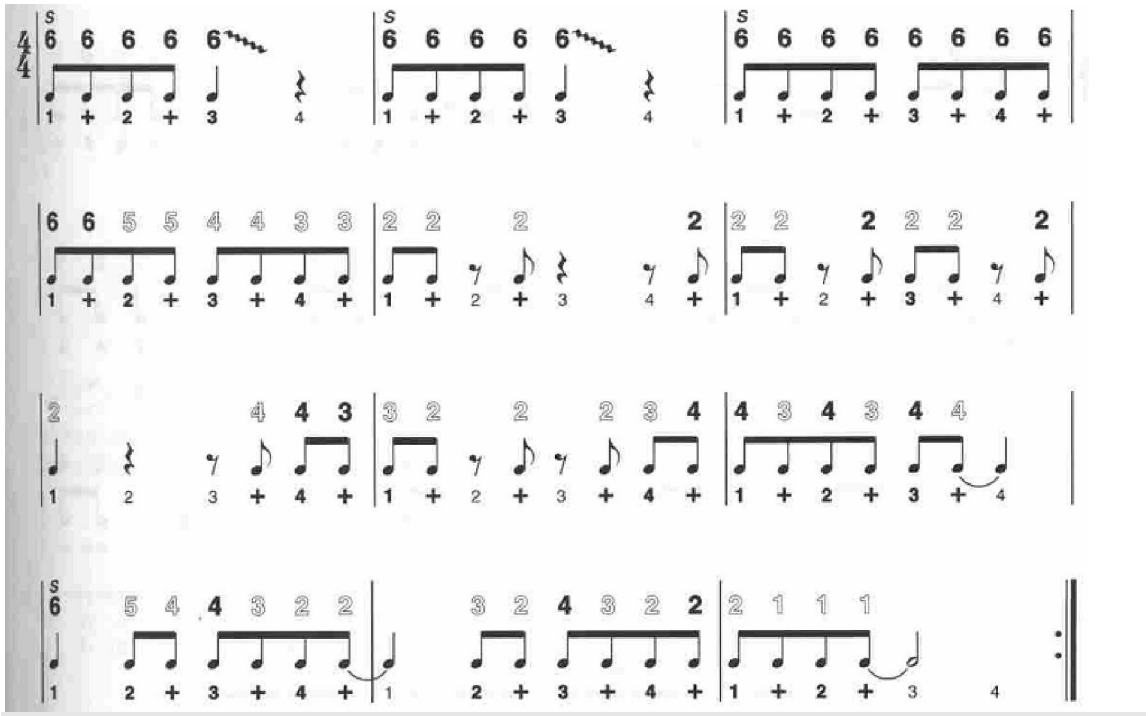

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Ngắt tiếng (Staccato)

Một dấu chấm đặt trên hoặc dưới một nốt nhắc bạn phải **ngắt tiếng** cho nốt (staccato). Ngắt tiếng là chơi một nốt ngắn và tách biệt khỏi những nốt khác. Có hai cách chơi nốt ngắt tiếng. Nếu bạn đang ngắt âm bằng lưỡi, hãy dùng lưỡi đọc tiếng "dot". Nếu bạn không ngắt nốt bằng lưỡi, hãy đọc tiếng "huck" bằng gốc lưỡi. Cả hai phương pháp đều cắt luồng không khí, tạo nên một nốt nhạc ngắn.

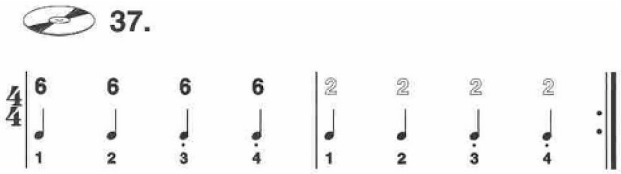

Bây giờ hãy thử đoạn độc tấu Shuffle này có sử dụng nốt ngắt tiếng.

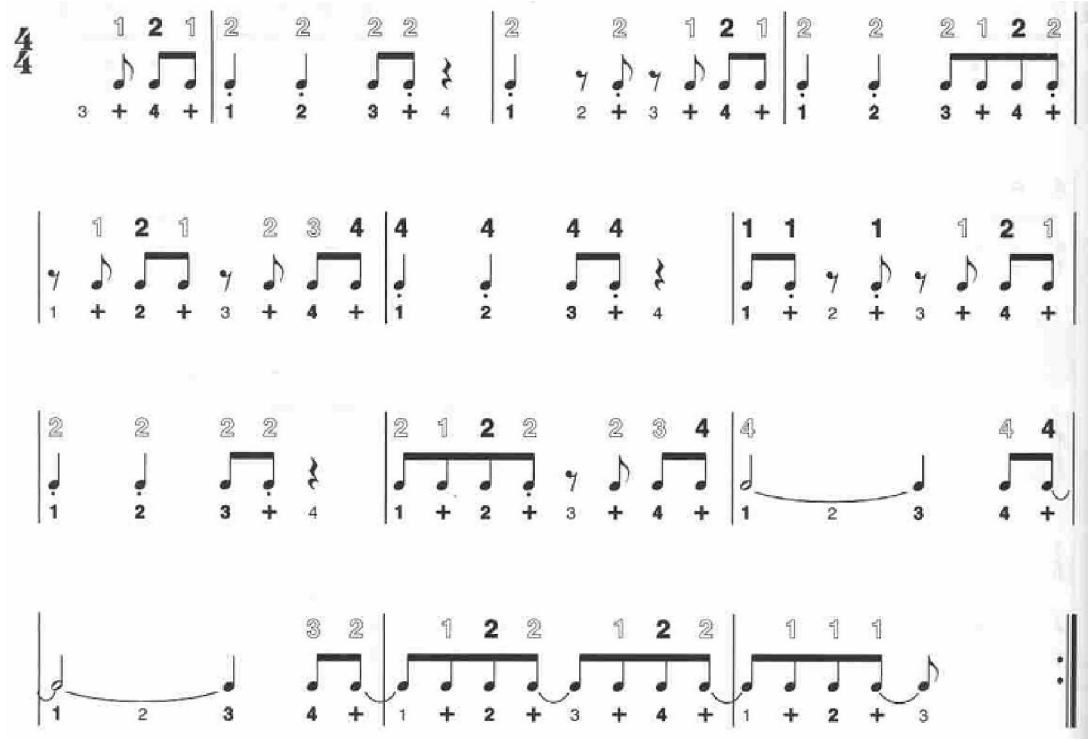

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Kĩ thuật Bend nốt

Một trong những âm thanh kích động nhất trong lối diễn tấu harmonica là sử dụng kĩ thuật bend nốt. Kĩ thuật này mới đầu có vẻ rất khó và có thể mất vài tháng để làm chủ được nó, nhưng đây là kĩ thuật rất thiết yếu cho lối chơi Blues, nên dứt khoát bạn phải tập cho thành thạo. Kĩ thuật bend phổ biến nhất là những nốt hút vào ở phía trầm của kèn harmonica, từ lỗ 1 (hút) đến 6 (hút). Cũng có thể bend những nốt thổi ra ở phía nốt cao của harmonica. Tuy nhiên đây là một kĩ thuật cao cấp hơn và không đề cập đến ở đây. Để bend một nốt, **gốc lưỡi của bạn** (không phải đầu lưỡi) phải nâng lên và thụt vào đáy miệng (gần cuống họng). Điều này làm thay đổi luồng không khí, kết quả là làm cho nốt được bend **giảm xuống một độ cao thấp hơn**. Cách tốt để tạo được cảm giác đúng cho chuyển động của lưỡi khi bend nốt là đọc từ **Yo**, hay **Yaw** (tiếng Anh). Một cách luyện tập hữu ích khác để chuẩn bị cho việc bend nốt là huýt sáo một **thang âm trưởng theo hướng đi xuống**. Khi bạn thực hiện điều này, lưu ý sao cho gốc lưỡi của bạn chuyển động về phía sau đến sát cuống họng để cho độ cao âm thanh giảm xuống.

39.0

Thí dụ này thể hiện việc bend nốt xuống nửa cung ở nốt hút vào trên lỗ 4 (hút), như chữ B phía trên nốt cho thấy. Người nào cũng gặp khó khăn khi bend nốt lần đầu tiên và nhiều người không thể thực hiện được kĩ thuật này chút nào khi mới bắt đầu, cho nên phải kiên nhẫn và tập nhiều lần. Dần dà sự bền chí của bạn sẽ được đền bù xứng đáng.

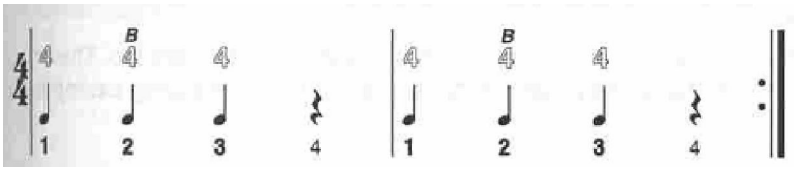

39.1

Đây là một bài tập giúp bạn làm chủ được kĩ thuật bend nốt. Lắng nghe cẩn thận khi bạn diễn tấu và giữ cho các nốt vang đều.

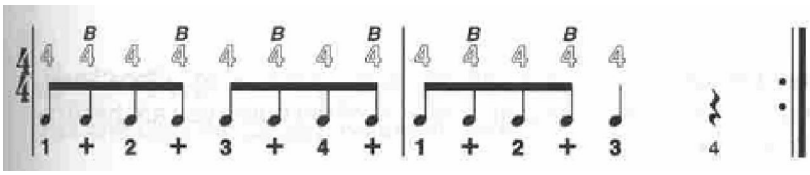

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

40.

Bây giờ hãy thử những câu (lick) Blues này có sử dụng kỹ thuật bend nốt mà bạn mới học. Một **lick** là một câu nhạc ngắn có thể dùng làm cơ sở để ứng tác hay nối với những câu nhạc khác để hình thành một bản độc tấu.

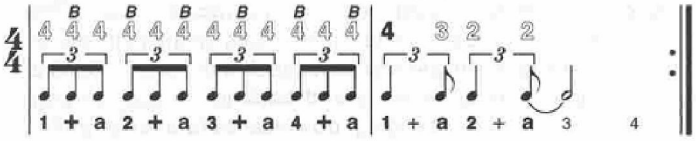

41.

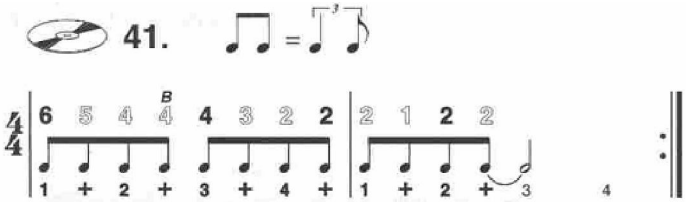

Kỹ thuật bend nhiều nốt hơn

Khi bạn đã bend được nốt trên lỗ 4 (hút), hãy thử chuyển qua lỗ 5 (hút) và 6 (hút) và cũng bend những nốt này. Đây cũng là những nốt bend xuống nửa cung và giống như bend lỗ 4 (hút), ban đầu có thể rất khó thực hiện). Thí dụ sau thể hiện hai chỗ bend nốt đó.

42.0

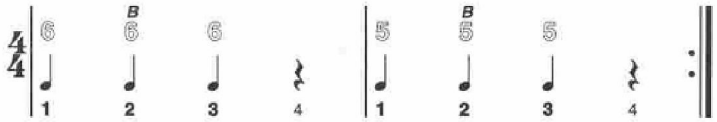

42.1

Đây là một bài tập giúp bạn làm chủ cả ba lỗ bend mà bạn đã học. Một lần nữa, lắng nghe cẩn thận khi bạn diễn tấu và giữ cho các nốt vang đều. Nếu bạn chưa tin tưởng vào những nốt mà mình bend lắm, hãy lắng nghe thí dụ trên đĩa CD rồi sau đó họa theo.

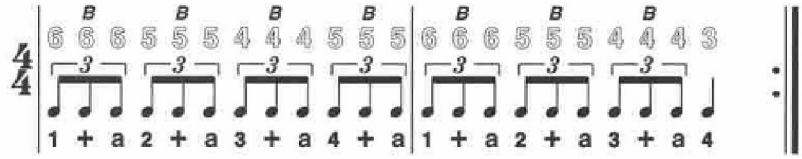

43.

Đây là một câu nhạc Blues có sử dụng bend nốt ở lỗ 4, 5 và 6 (hút).

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

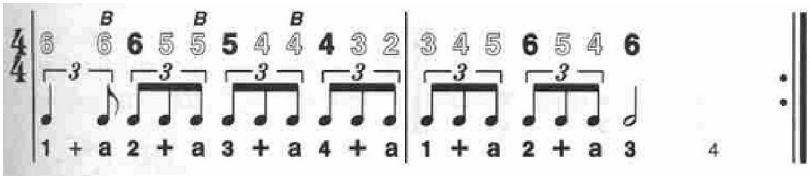

Nếu bạn bend nốt ở lỗ 3 (hút), có hai khả năng thay vì một. Một là bend nửa cung và hai là bend toàn cung, có độ cao thấp hơn so với cách bend đầu tiên. Bend toàn cung được thể hiện bằng một gạch ngang trên chữ B (B̄). Thí dụ sau trình bày cả hai cách bend này.

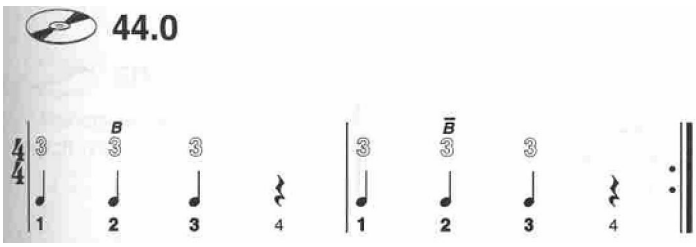

Đây là một câu nhạc ngắn có sử dụng bend nốt nửa cung trên lỗ 3 (hút).

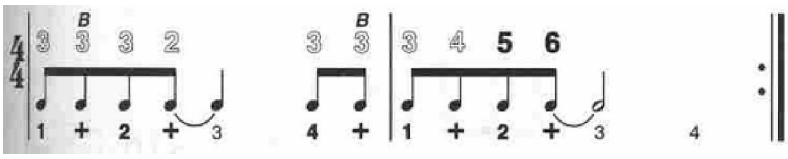

Thí dụ này sử dụng bend nốt toàn cung trên lỗ 3 (hút).

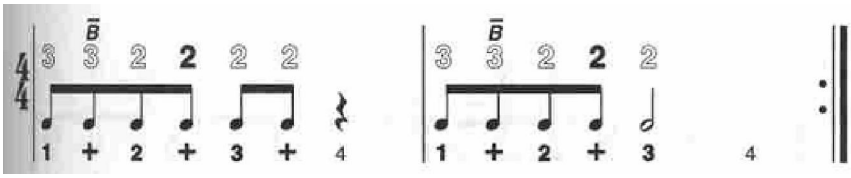

Kĩ thuật bend tiếp theo mà bạn sẽ học là kiểu bend nốt toàn cung khác, lần này trên lỗ 2 (hút). Giống như lỗ 3 (hút), ở đây có thể có hai cách bend, nhưng cách nốt nửa cung ít được dùng hơn. Lắng nghe đĩa CD để biết độ cao chính xác mà nốt được bend.

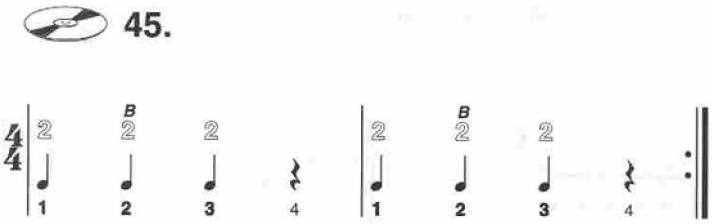

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

46.

Câu nhạc ngắn sau đây sẽ giúp bạn làm chủ được cách bend toàn cung trên lỗ 2 (hút). Đây là một trong những cách bend khó nhất, do đó phải kiên trì luyện tập nó và thực hành nó cùng với những kĩ thuật và câu nhạc khác mà bạn thấy khó, nhưng mỗi lần chỉ một lúc thôi.

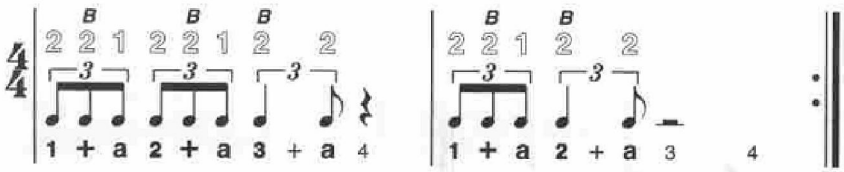

47.

Câu nhạc này sử dụng cách bend nốt ở lỗ 2 (hút), nhưng lần này bạn phải hút bập ngay vào nốt được bend thay vì nghe trước nốt tự nhiên ở lỗ 2 (hút). Việc này cần phải có thời gian mới làm chủ được, nhưng sẽ tạo ra một nốt vang lớn nên phải giữ cho vang đều. Câu nhạc này sử dụng một kĩ thuật Blues phổ biến được biết dưới cái tên **gọi** là **đáp**, giống như phong thái câu hỏi và trả lời của lối diễn tấu hoặc giữa hai nhạc cụ hoặc giữa một nhạc cụ với giọng hát.

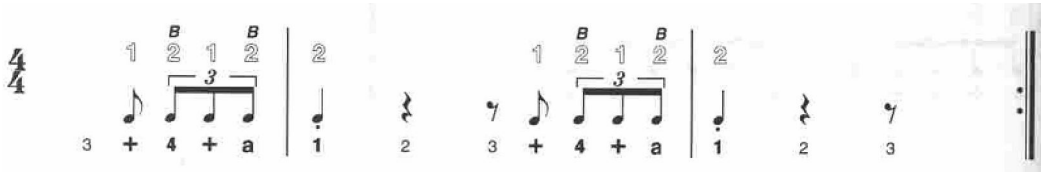

48.

Đây là một biến tấu phổ biến trên câu nhạc trước, lần này sử dụng cách bend nốt nửa cung trên lỗ 3 (hút).

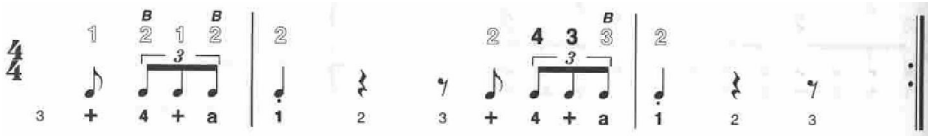

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 7

Nốt hoa mĩ

Đôi lúc thay vì giữ cho một nốt vang đầy đủ trường độ của nó, bạn có thể bắt đầu bằng một nốt (TD. một nốt được bend) và lập tức chuyển nhanh sang một nốt khác. Nốt được chơi hết sức nhanh đó được gọi là nốt hoa mĩ. Nốt hoa mĩ được bend có thể được coi như một âm "**oa**" phát ra bằng miệng. Âm "o" là nốt hoa mĩ còn âm "ah" là nốt tiếp sau được giữ cho vang hết độ dài trong nhịp. Trong cách ghi nốt, nốt hoa mĩ bend được thể hiện bằng chữ cái W trên nốt mà nó được áp dụng.

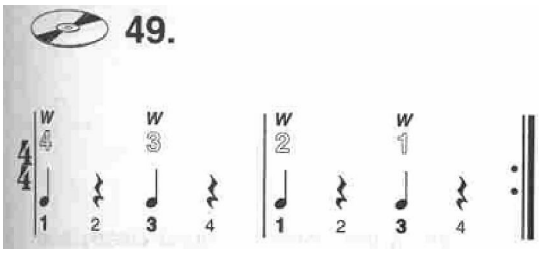

Đây là một số câu nhạc có sử dụng nốt hoa mĩ. Ban đầu hãy tập chúng thật chậm và cố gắng học thuộc lòng từng câu.

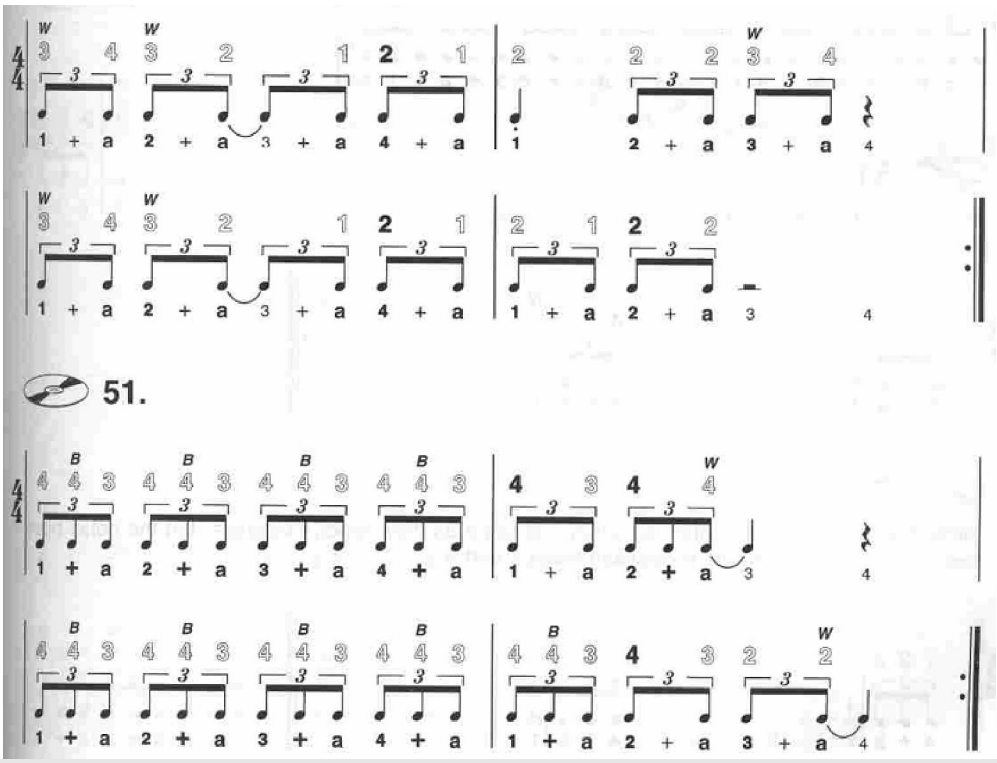

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Láy rền (Trill)

Một âm thanh gợi cảm nữa thường được tấu trên harmonica, đó là **láy rền** (**trill**). Láy rền là động tác thay đổi thật nhanh giữa hai nốt hút vào hoặc hai nốt thổi ra. Điều này được thực hiện hoặc bằng cách chuyển động kèn harmonica qua lại thật nhanh theo chiều ngang trong khi vẫn giữ hơi thật đều, hoặc bằng cách quay đầu qua lại trong khi giữ yên kèn harmonica. Cả hai phương pháp đều phổ biến trong nghệ thuật diễn tấu harmonica. Nốt láy rền được thể hiện bởi hai lỗ (TD. 5/4) với kí hiệu ***tr*** trên nó.

52.

Khi mới bắt đầu học láy rền, bạn có thể gặp khó khăn khi thổi các nốt cho kêu rõ ràng và đều. Đây là một thí dụ có thể giúp bạn được. Hãy tập nó thật chậm.

53.

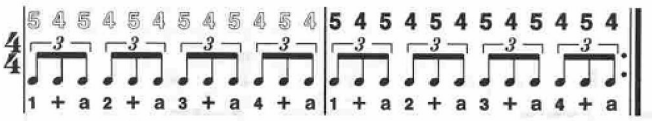

54.

Đây là một câu nhạc Blues sử dụng láy rền ở các lỗ 4 và 5 (hút).

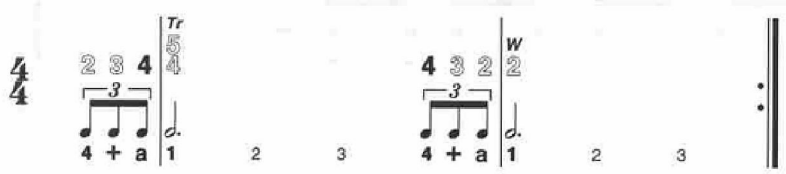

55.

Đây là một biến tấu. Tiết tấu y hệt như thí dụ trước, nhưng các nốt có chút thay đổi. Láy rền ở đây là giữa lỗ 3 và 4 (hút).

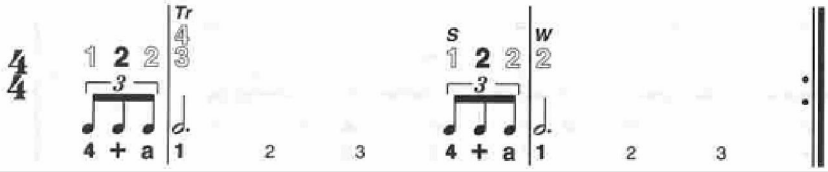

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Kĩ thuật rung cuống họng

Một kĩ thuật âm thanh nữa mà người chơi harmonica hay sử dụng là **rung cuống họng**. Đây là một cách nữa tạo nét gợi cảm cho nốt khi nó vang lên. Âm thanh tạo thành giống hệt như động tác lúc ta cười và ho. Thử nói "ha ha ha ha" thật nhanh khi bạn hít hơi vào. Sau đó thử nói như vậy khi thở hơi ra. Sau đó ta làm y như vậy khi tấu một nốt trên kèn harmonica. Lắng nghe đĩa CD để biết hiệu quả âm thanh do kĩ thuật rung cuống họng gây ra. Giống như bend nốt, kĩ thuật này có thể phải mất một thời gian mới làm chủ được, cho nên phải kiên trì tập đi tập lại nhiều lần. Rung họng được biểu thị bằng kí hiệu ∿∿∿ đặt sau con số chỉ lỗ thổi.

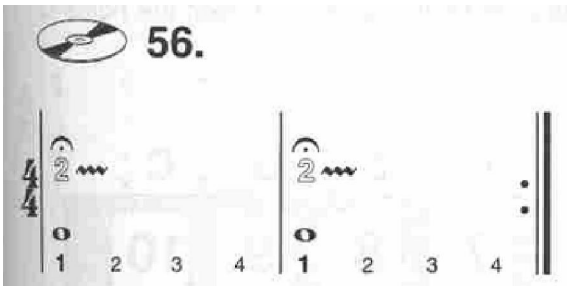

Để kết thúc phần này, đây là một bản độc tấu Blues 12 nhịp có sử dụng tất cả những kĩ thuật mà bạn đã học. Ban đầu hãy tập nó thật chậm và cẩn thận nghe đĩa CD để lấy toàn bộ cảm hứng. Khi bạn có thể chơi được bài này, thì chính là lúc bạn đang trên con đường trở thành một người chơi giỏi nhạc Blues.

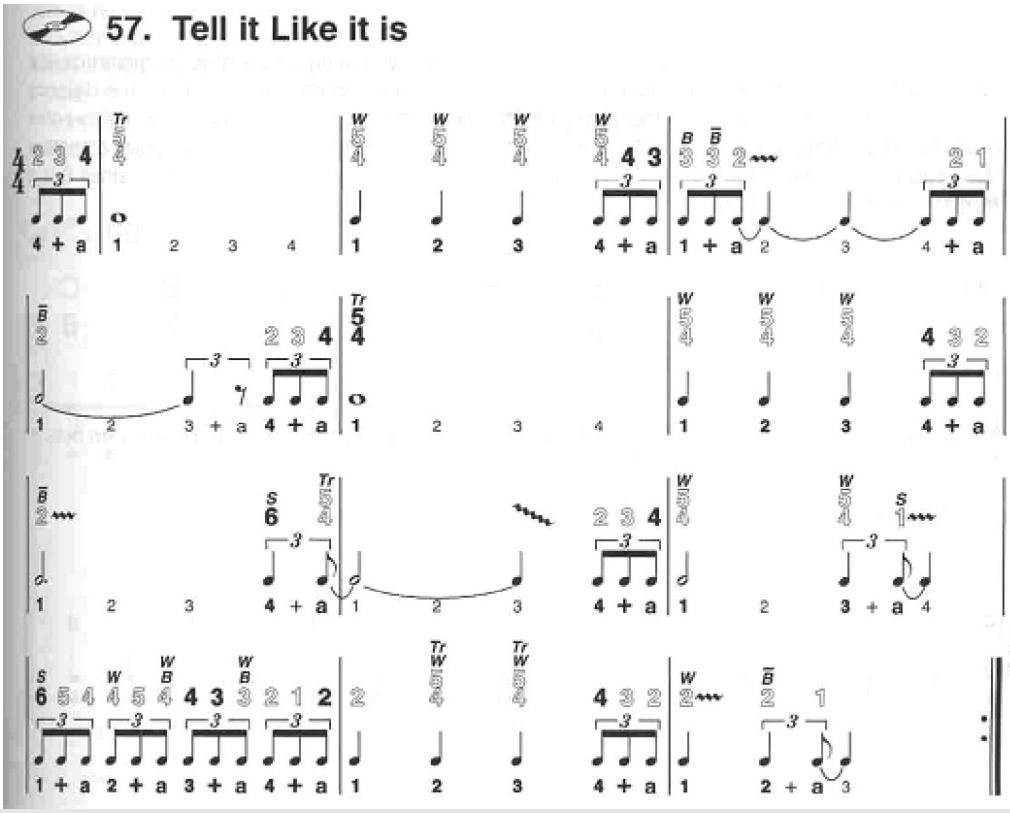

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 8

Các nốt trên kèn Harmonica C (đô trưởng)

Hình vẽ dưới đây thể hiện tên của tất cả các nốt sử dụng trong sách này. Có thể một ít nốt có thể tạo ra mà bạn có thể tìm thấy trên kèn Harmonica C, đặt biệt là bằng cách bend lên nốt thổi ra cao hơn, nhưng ta nên bỏ qua để giữ cho biểu đồ này càng đơn giản càng tốt. Kí hiệu ♭ bên canh một số nốt là **dấu giáng**. Giáng có nghĩa là có độ cao thấp hơn. Bằng cách sử dụng những dấu này có thể biểu hiện độ cao nửa cung giữa các chữ cái tên nốt, TD nốt D♭ là nốt nửa cung giữa hai nốt **C** và **D**.

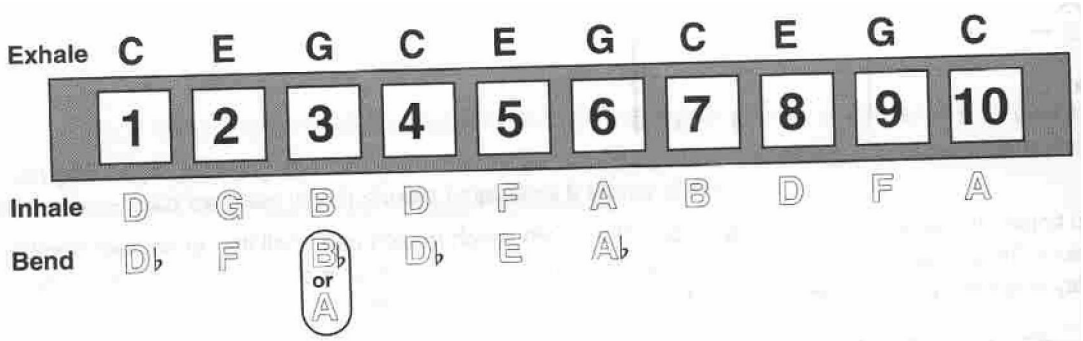

Nếu bạn muốn học chơi harmonica một cách nghiêm túc, thì rất nên dành chút thời gian để học thuộc lòng tên các nốt trên kèn harmonica với các **bậc thang âm** của chúng để đo khoảng cách của từng nốt kể từ nốt chủ (trong trường hợp này là nốt Đô (**C**). **Nốt chủ** là nốt trung tâm mà tất cả các nốt khác có quan hệ với. Vì có 7 nốt khác nhau trong trong gam trưởng, mỗi nốt có thể được đánh số từ 1 đến 7 như thể hiện dưới đây. Khi đến nốt thứ 8, thì kiểu mẫu bắt đầu từ đầu, nghĩa là nốt số 8 là sự nhắc lại của một quãng 8 cao hơn.

Note Name	C	D	E	F	G	A	B	C
Scale Degree	1	2	3	4	5	6	7	8

Thí dụ sau thể hiện gam C trưởng bắt đầu ở lỗ 4 và kết thúc ở lỗ 7. Thang âm này được dùng nhiều trong nhạc Folk và Country hơn là nhạc Blues.

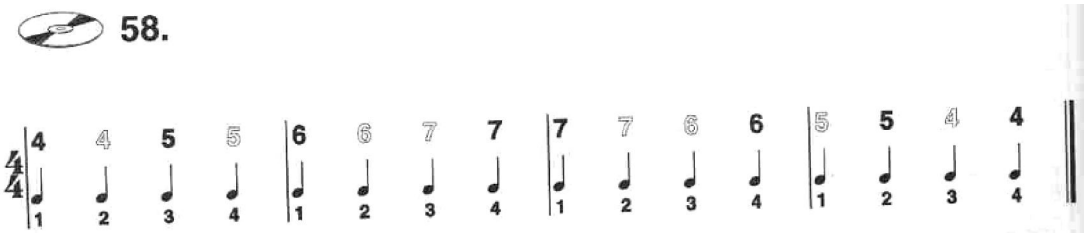

Một khi bạn đã biết cách bend nốt, có thể tấu một quãng tám thấp hơn của gam C trưởng bắt đầu trên lỗ 1. Thí dụ này thể hiện quãng tám thấp không có chỗ bend rồi sau đó là toàn bộ thang âm có chỗ bend. Đây là một bài tập lớn để làm chủ việc bend nốt. Khi bạn tấu thang âm này, hãy lắng nghe cẩn thận độ cao của từng nốt được bend để điều chỉnh chúng cho đúng.

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

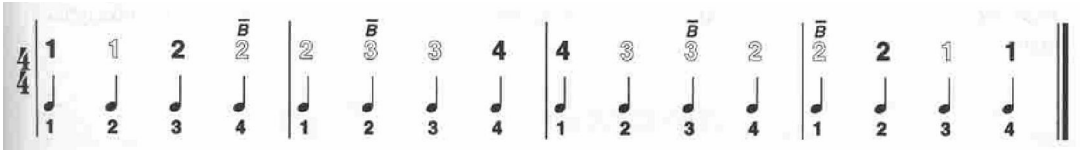

Toàn bộ âm vực của kèn harmonica

Khi bạn thử tấu quãng cao nhất của gam C trưởng bắt đầu bằng lỗ 7, bạn sẽ nhận thấy nốt B (nốt Si – bậc thứ 7) bị bỏ qua, cho nên bạn có C (1), D (2), E (3), F (4), G (5), A (6), C (8). Thí dụ sau chứa 3 quãng tám của gam C trưởng (trừ nốt B bị bỏ qua), tạo thành toàn bộ âm vực của kèn harmonica gam Đô trưởng. **Toàn bộ** 10 nốt của các kèn harmonica dị chuyển có âm vực gồm 3 quãng tám, bất kể nốt nào là nốt chủ. Khi bạn diễn tấu một gam chủ đề trên kèn harmonica (trong trường hợp này là gam C) thay vì chơi đa điệu thức (cross harp), bạn đang chơi ở **vị trí thứ nhất**. Khi bạn học ở bài 2, thì cross harp thường được gọi là **vị trí thứ hai**.

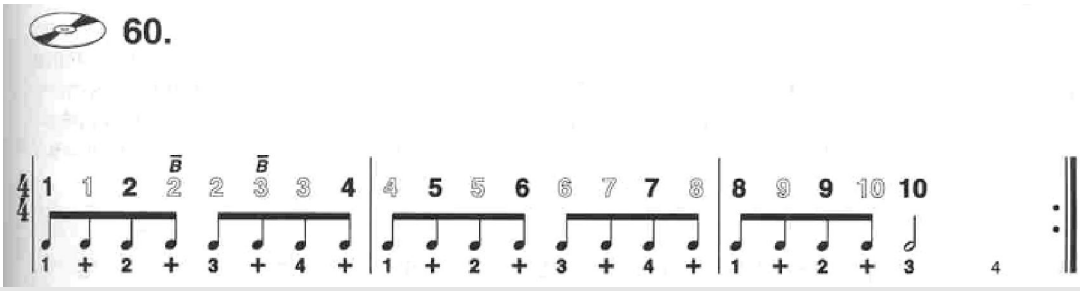

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Phân tích âm thanh cross harp (diễn tấu đa điệu thức)

Khi bạn áp dụng kĩ thuật cross harp trên kèn harmonica C tức là bạn đang chơi với gam **G** (son trưởng). Như vậy có nghĩa là toàn bộ các cung bậc để chơi đa điệu thức có liên quan đến nốt G thay vì nốt C. Để chơi được gam G trưởng cần phải có nốt **F** (pha) **thăng**. Trong khi dấu giáng hạ cao độ của một nốt, dấu thăng (♯) nâng độ cao của nốt lên. Thế có nghĩa là nốt **F thăng** ở giữa nốt F và nốt G. Nốt F thăng không thực hiện được trên kèn harmonica C, nghĩa là âm giai G trưởng không thể chơi được trên kèn C. Tuy nhiên, vị trí cross harp vẫn sử dụng bình thường để tạo thêm âm thanh mang sắc thái Blues mà không dùng điệu thức trường nhưng có chứa **bậc 7 giáng**. Bằng cách dùng bậc 7 giáng trên gam trưởng, người ta tạo ra một điệu thức (hay kiểu) đặc biệt gọi là **giáo thức thứ 7** (**mixolydian** - gam son trưởng không có dấu hóa). Dưới đây so sánh gam G trưởng và gam G không dấu hóa).

G Major Scale

G	A	B	C	D	E	F♯	G
1	2	3	4	5	6	7	8

G Mixolydian Scale

G	A	B	C	D	E	F	G
1	2	3	4	5	6	♭7	8

61.

Đây là thang âm G không dấu hóa được tấu, ban đầu ở quãng tám trung bình rồi sau đến trên hai quãng tám. Lưu ý âm thanh hơi ảm đạm sinh ra ở bậc 7 giáng (♭**7**). Đây là một trong những âm thanh khiến cho việc diễn tấu đa điệu thức rất hiệu quả đối với lối chơi Blues. Khi tấu thí dụ này, bạn hãy đọc nhẩm tên các bậc thang âm, nhớ rằng G là nốt chủ thay vì C. Nốt G có thể tìm thấy ở lỗ **2** (hút), **3**, **6** và **9**.

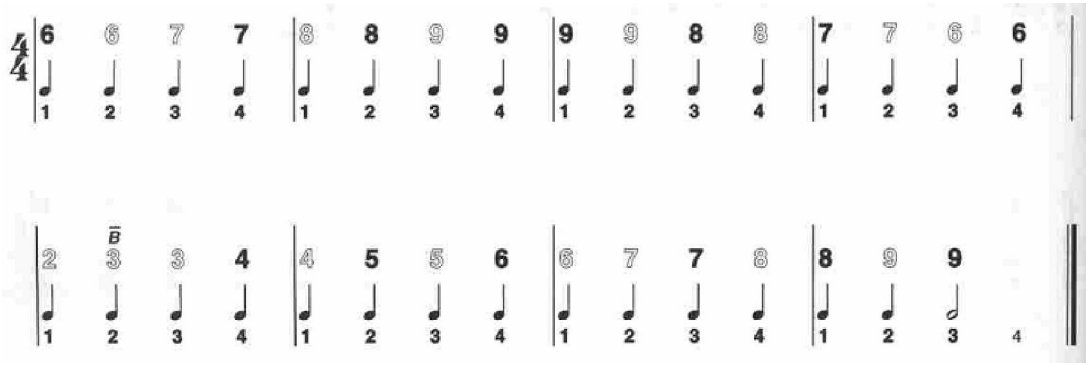

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

62.

Đây là một câu nhạc có sử dụng gam G mixolydian. Hãy thử tạo một vài câu của riêng bạn.

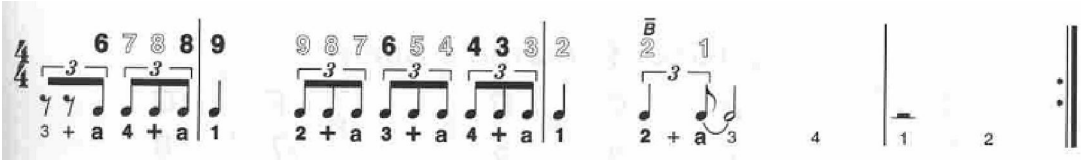

Âm giai ngũ cung trưởng

Bằng cách xóa đi hai bậc thứ **4** và thứ 7 của âm giai trưởng hay âm giai giáo thức 7, ta tạo ra được **âm giai ngũ cung** (**pentatonic**). Như cái tên đã gợi ra, âm giai ngũ cung chỉ chứa **5** nốt khác nhau. Có rất nhiều giai điệu, nhất là trong nhạc dân gian và nhạc giáo đường được soạn theo âm giai ngũ cung trưởng. Dưới đây là so sánh giữa âm giai G giáo thức 7 và âm giai G trưởng ngũ cung.

G Mixolydian

G	A	B	C	D	E	F	G
1	2	3	4	5	6	♭7	8

G Major Pentatonic

G	A	B	D	E	G
1	2	3	5	6	8

63.

Đây là gam G trưởng ngũ cung được tấu trên hai quãng tám. Một lần nữa hãy đọc nhẩm tên các cung bậc của âm giai trong khi bạn chơi. Hãy thực hiện điều này cho đến khi bạn biết bạn đang ở cung bậc nào ngay khi bạn diễn tấu.

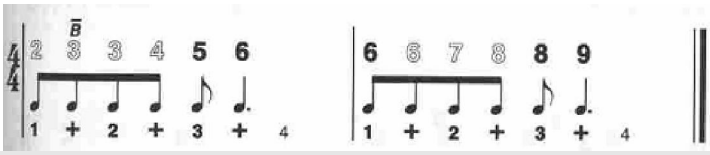

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Âm giai ngũ cung thứ

Có **hai** loại âm giai ngũ cung khác nhau, ngũ cung trưởng và **ngũ cung thứ** như được nêu dưới đây. Ngoài bậc 7 giáng, gam ngũ cung thứ còn chứa một **bậc 3 giáng**. Các cung bậc trong âm giai ngũ cung thứ là **1**, **♭3**, **4**, **5** và **♭7**.

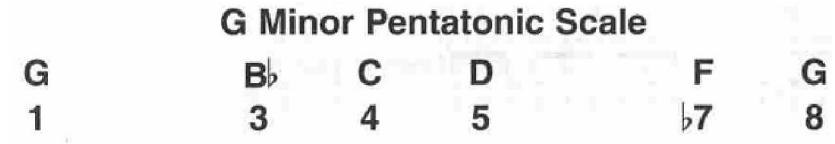

64.

Do cách điều chỉnh nốt trên harmonica nên chỉ có thể chơi đa điệu thức với gam ngũ cung thứ ở phía nốt trầm của kèn. Âm giai được nếu trong thí dụ dưới đây bắt đầu ở lỗ 2 (hút) và kết thúc ở lỗ 6, cùng với một phần của âm giai trên những nốt cực trầm xuống đến bậc thứ 4 (C).

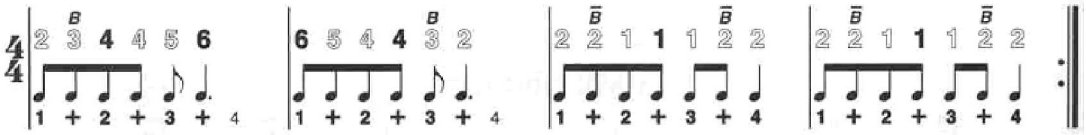

65.

Đây là một đoạn nhạc riff mà bạn học ở bài 6 có gốc từ âm giai ngũ cung thứ. Như bạn có thể thấy, âm giai này dùng để tạo âm thanh Blues rất tuyệt. Đây cũng là âm giai phổ biến nhất được dùng trong nhạc Rock.

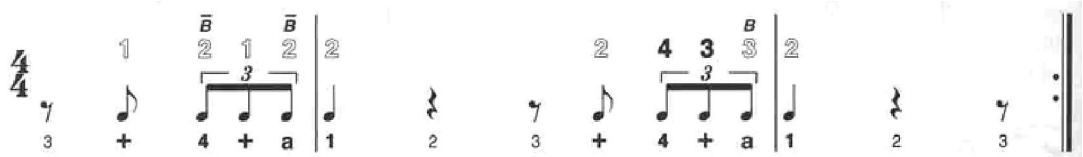

66.

Đây là một câu nhạc khác có gốc từ âm giai ngũ cung thứ. Hãy thử ứng tác một vài đoạn nhạc của riêng bạn dựa trên âm giai này.

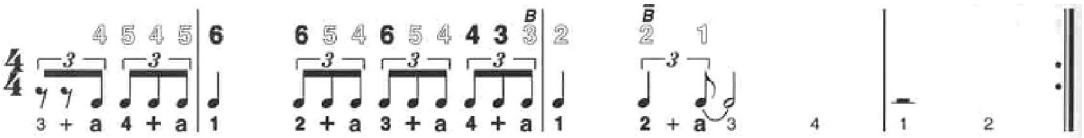

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Âm giai của nhạc Blues

Bằng cách thêm một nốt phụ bất thường (bậc 5 giáng) vào âm giai ngũ cung thứ, ta tạo ra được âm giai nhạc Blues. Âm giai này được tất cả các nhạc công sử dụng để tạo ra những giai điệu Blues.

G Blues Scale

G	B♭	C	D♭	D	F	G
1	♭3	4	♭5	5	♭7	8

67.

Giống như âm giai ngũ cung thứ, âm giai Blues chơi bằng cross harp chỉ có thể thực hiện trên những nốt trầm của kèn harmonica. Gam G Blues được nêu ở đây cùng với một phần quãng tám trầm của âm giai xuống tận bậc thứ 4 (**C**).

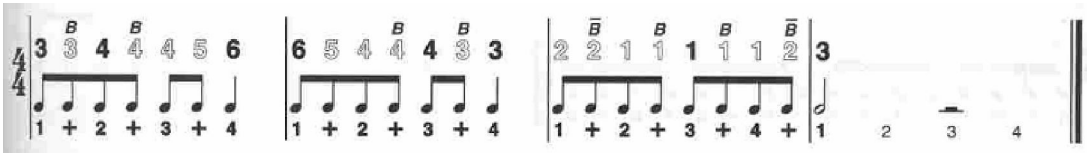

68.

Đây là câu nhạc có gốc âm giai G Blues.

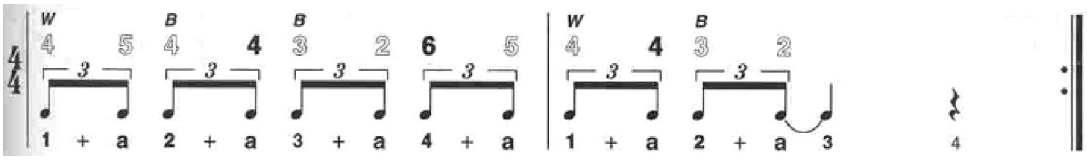

69.

Khi ứng tấu, người ta thường dùng những nốt của tất cả các âm giai mà bạn đã học. Câu nhạc dưới đây được soạn bằng cách kết hợp giữa âm giai G không dấu hóa và âm giai G Blues.

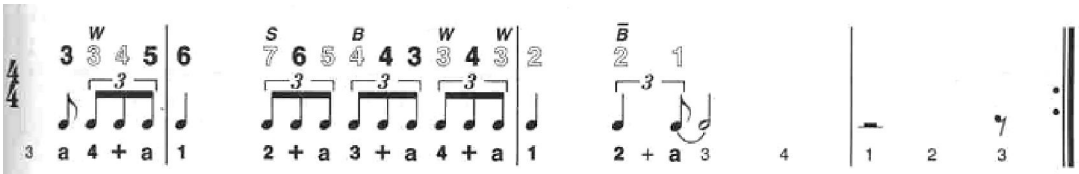

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 9

Nốt móc kép

Đây là **nốt móc kép**. Nó kéo dài **một phần tư** phách. Có **bốn** nốt móc kép trong một phách. Có **16** nốt móc kép trong một ô nhịp 4/4.

Bốn nốt móc kép nối nhau

Đếm: 1 e + a
Đọc: một I và a

70.

Đập chân trên từng phách và đếm nhẩm trong khi diễn tấu.

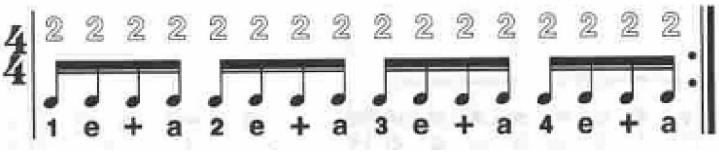

71.

Bây giờ hãy thử thí dụ này có chứa các nốt móc kép chạy giữa hai nốt khác nhau.

72.

Các nốt móc kép rất tiện để tạo ra nhịp điệu tàu hỏa, như thể hiện trong thí dụ sau. Ban đầu hãy làm thật chậm và đập chân cho mỗi phách để giữ nhịp.

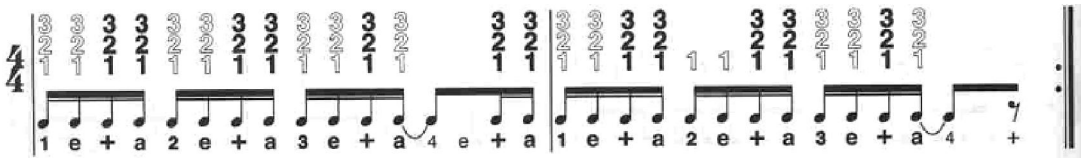

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

73.

Thường trong các bài hát bạn sẽ thấy hai nốt móc kép nhóm với một nốt móc đơn như ở thí dụ này. Tất cả những tiết tấu này rất đáng học thuộc lòng.

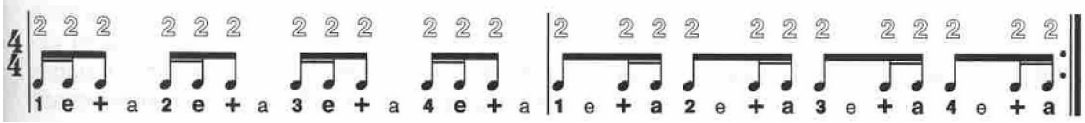

74.

Đây là thêm hai kiểu tiết tấu phổ biến nữa liên quan đến việc sử dụng nốt móc kép.

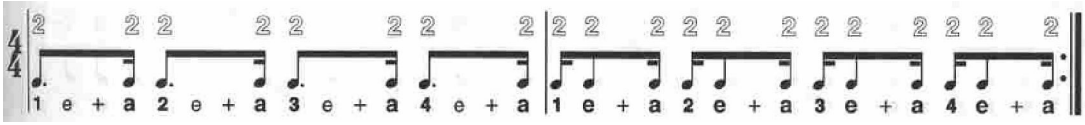

75.

Một trong những cách mà những tiết tấu này có thể được sử dụng là bắt chước tiếng tù và trong các bè, nhất là khi chơi nhạc R&B và Funk.

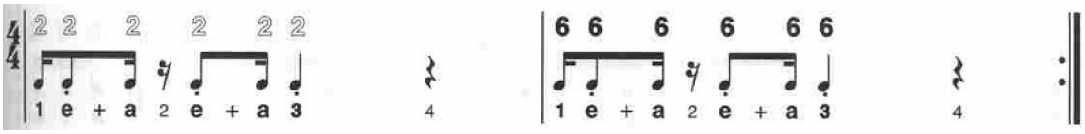

76.

Đây là một câu nhạc khác có sử dụng nốt móc kép. Trong câu có cả láy rền và luyến ngắt.

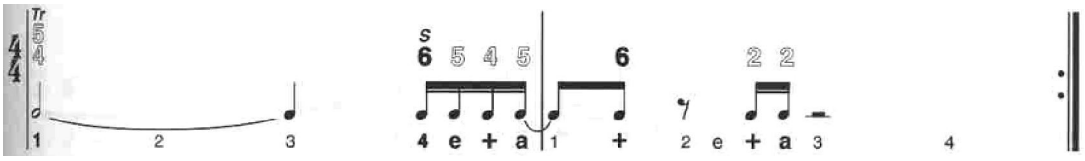

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

77.

Đây là một bài độc tấu dựa trên nốt móc kép. Hãy dành thời gian để tập bài này, vì nó mới đầu có thể khá khó. Lắng nghe đĩa CD để biết nhịp điệu và toàn bộ cách biểu cảm. Như đã gợi ý trước đây, hãy vỗ thành tiếng bất kỳ tiết tấu nào bạn thấy khó đồng thời đếm to thành tiếng và đập chân ở mỗi phách.

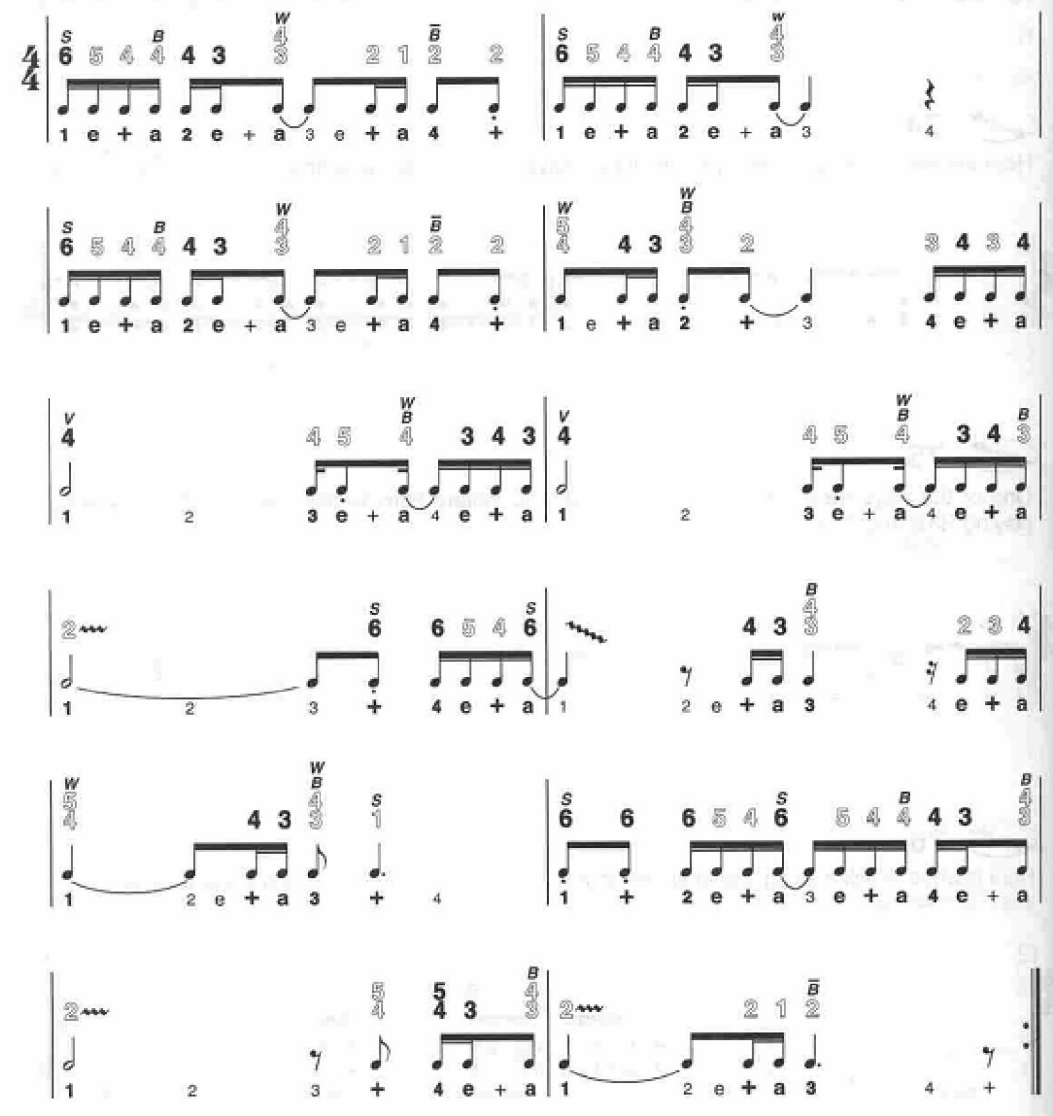

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Vị trí thứ ba

Đến giờ gần như mọi thứ bạn đã học là ở vị trí thứ hai (cross harp). Cũng có thể diễn tấu ở âm giai khác nữa trên kèn harmonica mà người ta gọi là **vị trí thứ ba**. Thế này thường liên quan đến các **âm giai thứ**. Trên kèn **harmonica C**, vị trí thứ ba có thể được dùng để tấu với giọng **D** (**rê**) **thứ**. Nốt chủ cho vị trí thứ ba có thể thấy ở lỗ 1 (hút), 4 (hút) và 8 (hút) (nốt D). Điều quan trọng là phải nhớ kĩ những nốt này càng sớm càng tốt. Thí dụ sau thể hiện một đoạn riff hợp âm ở vị trí thứ ba.

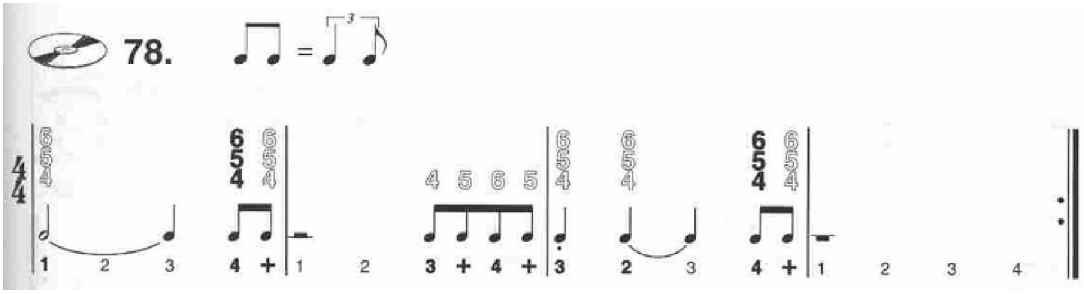

Thang âm Đôriên

Một âm giai hữu ích để diễn tấu ở vị trí thứ ba là thang âm hay thức Đôriên. Nó nằm ở bậc 1, 2, ♭3, 4, 5, 6 và ♭7. Dưới đây trình bày thang âm D Đôriên có thể tấu trên kèn harmonica C.

D Dorian Scale

D	E	F	G	A	B	C	D
1	2	♭3	4	5	6	♭7	8

Đây là thang âm đôriên ban đầu tấu ở quãng tám cao giữa lỗ 4 (hút) và 8 (hút), sau đó ở quãng tám thấp xuống đến lỗ 1 (hút). Khi bạn chơi âm giai này, đọc thầm tên các bậc của âm giai, nhớ rằng D là nốt chủ chứ không phải G.

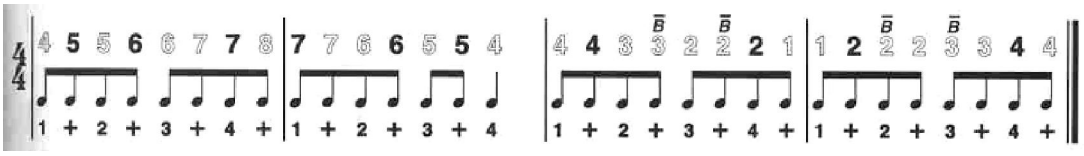

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Dưới đây là hai ca khúc truyền thống tấu ở vị trí thứ 3. Cả hai đều có soạn từ âm giai đôriên.

80. St James Infirmary

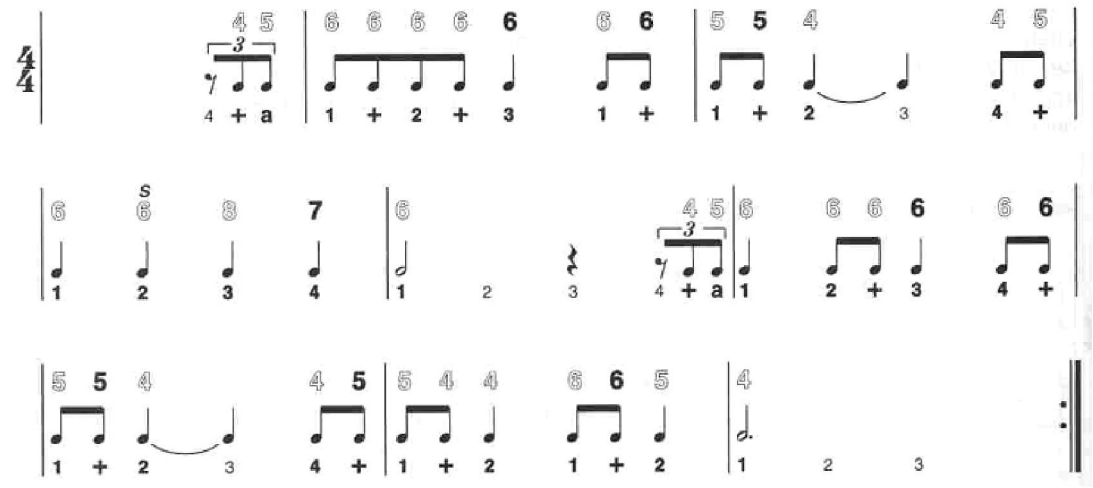

81. Scarborough Fair

Lưu ý ca khúc này viết ở nhịp ¾. Nghĩa là chỉ có 3 phách trong một ô nhịp chứ không phải 4. Muốn tìm hiểu nhịp ¾, hãy xem *10 bài tập dễ cho Harmonica*.

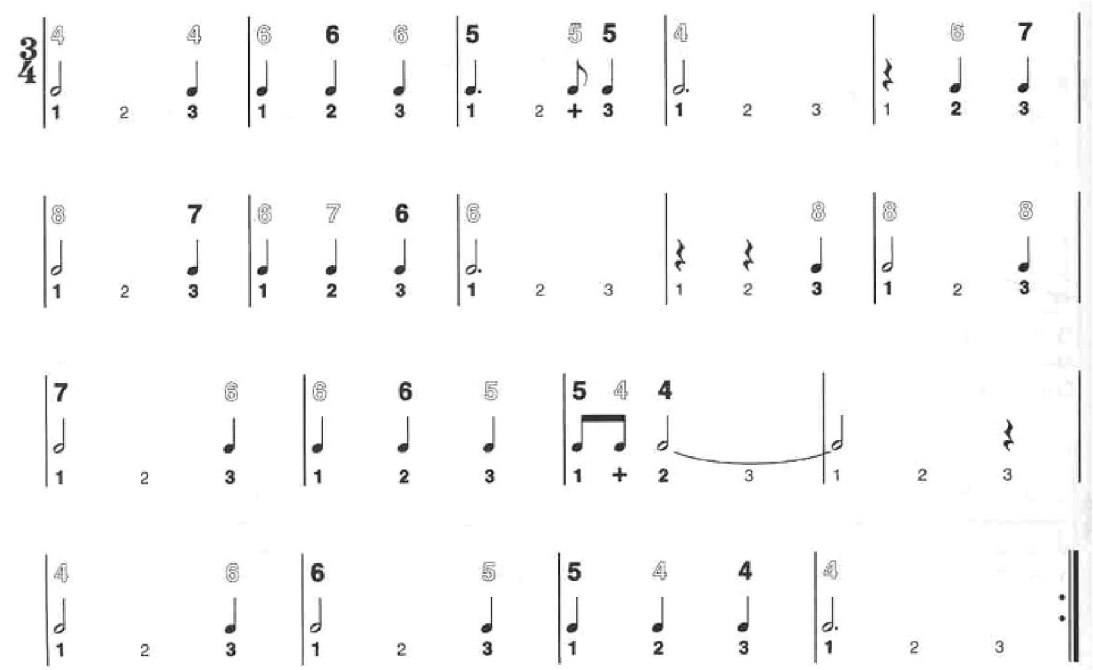

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Âm giai Blues ở vị trí thứ ba

Dưới đây là những nốt viết ở âm giai D Blues có thể chơi ở vị trí thứ ba trên kèn harmonica C.

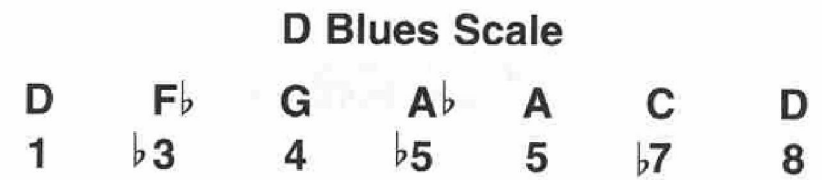

82.

Đây là âm giai D Blues chơi trên hai quãng tám. Giống như với những âm giai trước, khi diễn tấu bạn nên đếm thầm và cố thuộc lòng thang âm. Việc đó sẽ giúp mọi việc trở nên dễ dàng hơn khi bạn sáng tạo những câu nhạc dựa trên âm giai này.

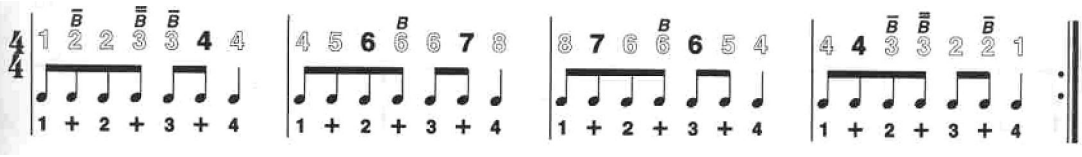

83.

Đây là câu nhạc xuất phát từ âm giai Blues vị trí thứ ba.

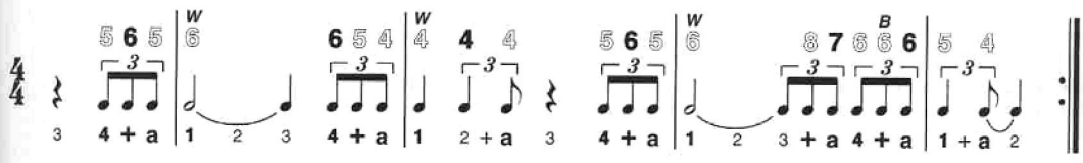

84.

Đây là sự kết hợp giữa một đoạn riff nốt đơn và riff hợp âm chơi theo phong thái gọi và đáp. Hãy thử soạn một số câu nhạc của riêng bạn theo thang âm Đôriên và thang âm Blues. Bạn thực hiện việc này càng nhiều, thì mọi việc sẽ trở nên dễ dàng hơn.

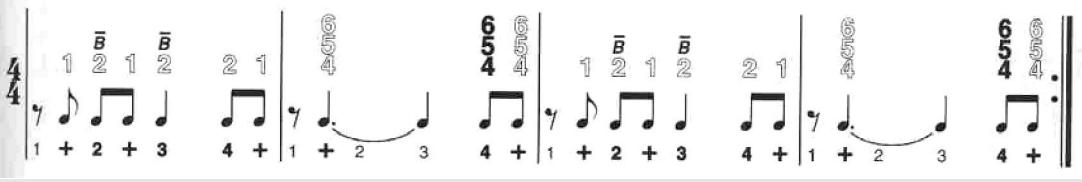

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Bài 10

Kí hiệu nhịp mười hai tám

Kí hiệu nhịp này gọi là nhịp mười hai tám. Nó cho ta biết có trong một ô nhịp có phách 12 của nốt móc đơn.

Một ô nhịp của các nốt móc đơn trong nhịp 12/8 vang lên tựa như ô nhịp của chùm ba trong nhịp 4/4. Tuy rằng ta có thể đếm được 12 phách riêng biệt, nhưng nhịp 12/8 thường chỉ đếm thành 4 giống như thể hiện ở thí dụ sau.

85.

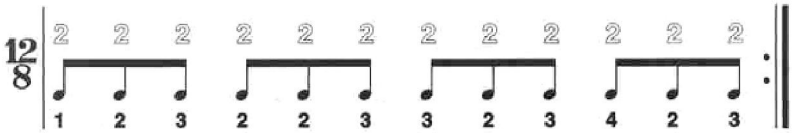

86.

Các phách cũng có thể được chia nhỏ thành các nốt móc kép như nêu dưới đây. Hãy đếm cẩn thận.

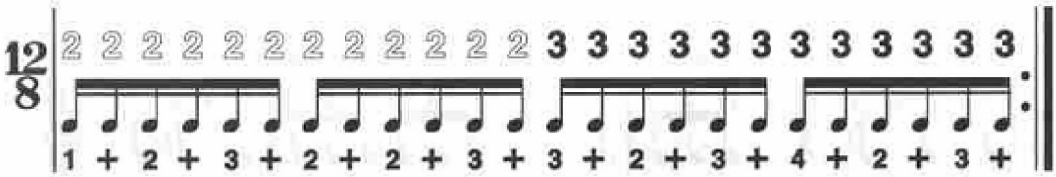

87.

Đây là một câu nhạc Blues ở nhịp 12/8 có sử dụng nốt móc kép.

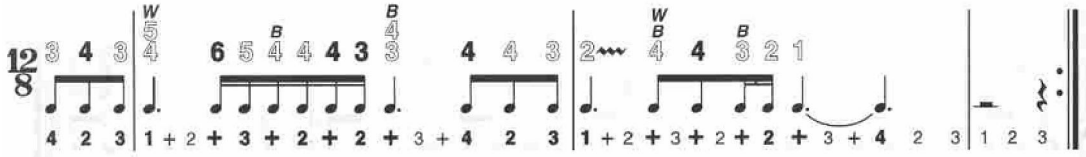

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

88.

Cũng có thể xen kẽ nốt móc kép như trong câu nhạc sau:

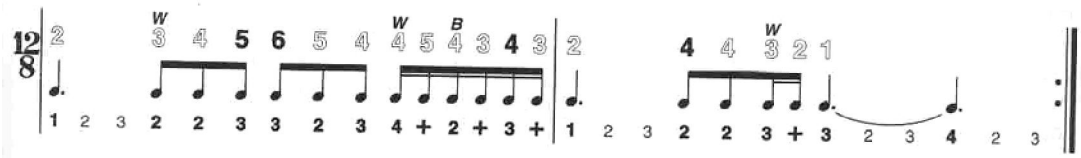

Dấu nhịp sáu tám (6/8)

Một kí hiệu nhịp hữu ích khác dựa trên nốt móc đơn là nhịp sáu tám, cho bạn biết có 6 phách móc đơn trong mỗi ô nhịp. Nhịp 6/8 được đếm thành 1 2 3 4 5 6, 1 2 3 4 5 6, v.v… Dưới đây là thí dụ giới thiệu ca khúc Ngôi nhà mặt trời lên (House of the Rising Sun) tấu ở vị trí thứ ba nhịp 6/8.

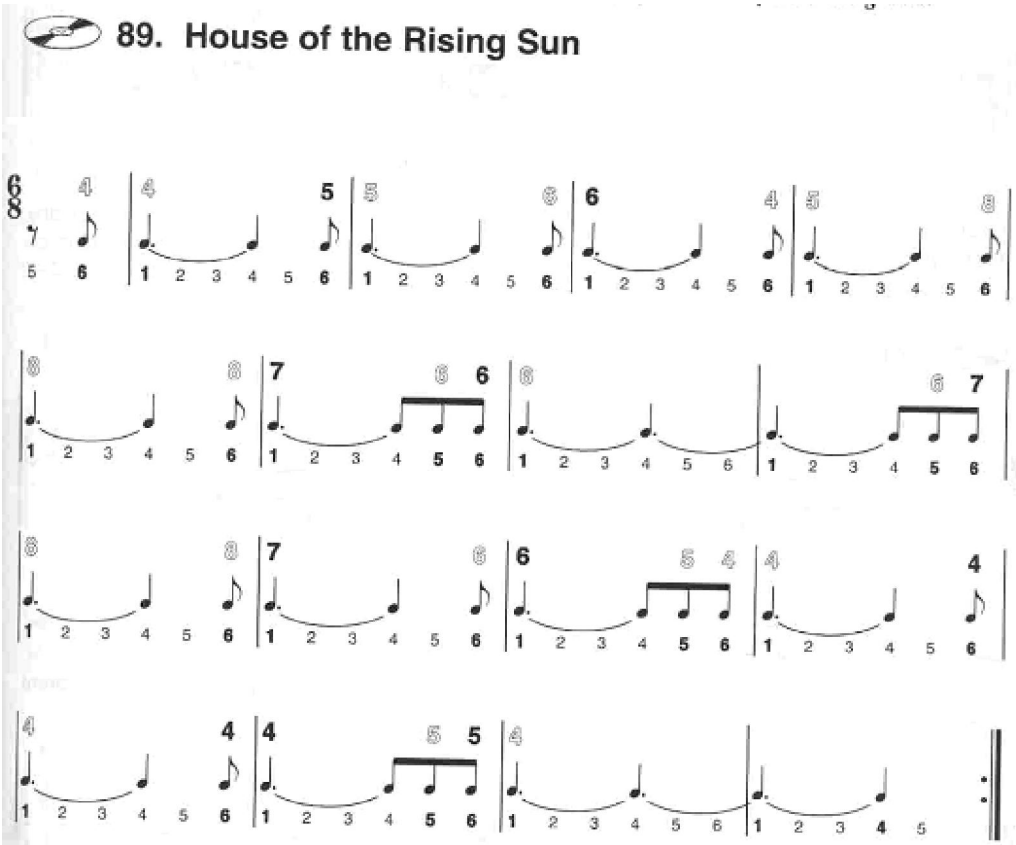

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Ứng tác

Ứng tác nghĩa là tạo những giai điệu của riêng bạn thông qua tai nghe. Bây giờ bạn đã biết nhiều hơn mức đủ để ứng tác. Tuy một số câu nhạc và giai điệu được soạn hoàn toàn cho một âm giai, nhưng thông thường các nốt cũng được kết hợp giữa các âm giai. Phần lớn các nhạc sĩ sáng tạo nên giai điệu mới hoàn toàn bằng tai nghe, vẽ lên toàn bộ những âm thanh mà họ đã quen thuộc. Khi bạn đang học, cách tiếp cận tốt nhất là hãy học toàn bộ các âm thanh và âm giai nhưng đồng thời hãy thử nghiệm bằng cách tự soạn những câu nhạc cho riêng bạn hoàn toàn bằng tai nghe. Việc soạn nhạc luôn luôn được thực hiện bằng trực giác dựa trên những kiến thức đã ăn vào tiềm thức để rồi sau đó được gọt giũa chỉnh sửa tinh tế dựa trên những hiểu biết trí tuệ, nghĩa là việc sáng tạo trước hết thực hiện qua tai nghe rồi sau đó mới đến việc phân tích lý thuyết.

Một cách hiệu quả để bắt đầu ứng tác là sử dụng những mẫu tiết tấu ngắn (TD. hai nốt nhạc swing móc đơn) rồi dịch chuyển nó giữa các nốt khác nhau để tạo ra các biến tấu. Việc này thể hiện trong thí dụ sau:

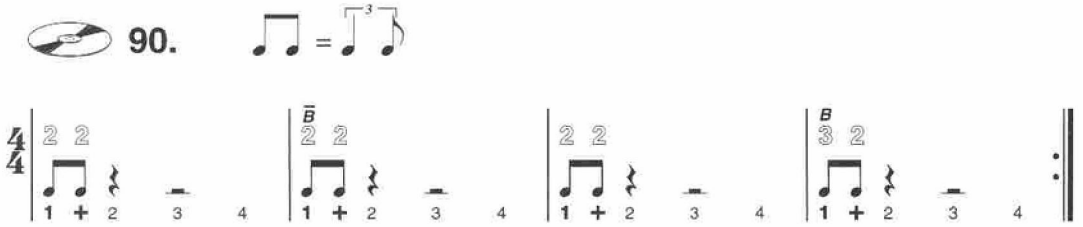

Một khi bạn đã chơi thành thạo thí dụ này rồi, hãy thử sử dụng những mẫu tiết tấu dài hơn. Một ý tưởng hay là hãy diễn tấu một tiết tấu bất kỳ trên một nốt cho đến khi bạn thuộc lòng nó. Thí dụ sau trình bày một tiết tấu trên một nốt rồi sau đó trên các cao độ khác nhau.

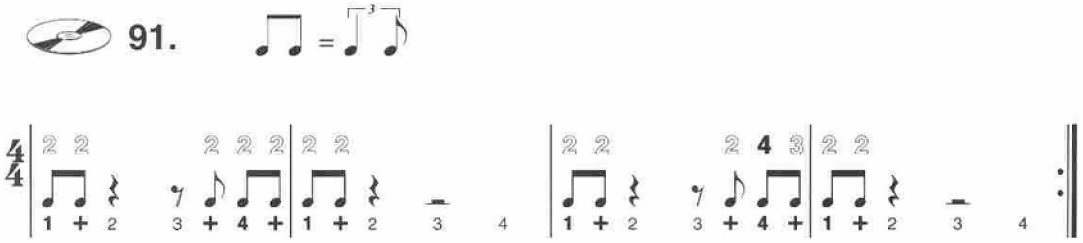

Đây là một biến tấu khác sử dụng một loạt mẫu tiết tấu. Lưu ý cách sử dụng tiết tấu trên những nhóm nốt khác nhau tạo ra hiệu quả gọi và đáp giữa các câu nhạc.

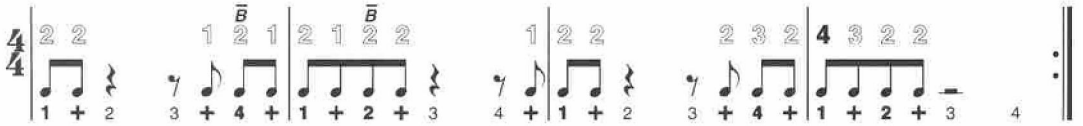

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Một kỹ thuật ứng tác hữu ích nữa là hãy bắt đầu tới những câu tiết tấu ngắn rồi sau đó thêm vào những biến tấu dài hơn, mỗi đoạn biến tấu lại thêm vào những đoạn đã có trước đó.

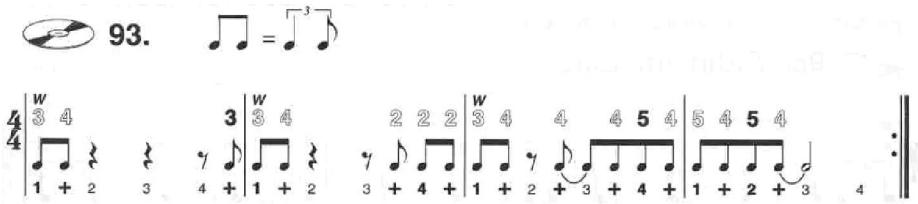

Chuyển đoạn (Turnaround)

Trong hầu hết các ca khúc Blues, mỗi ca từ kết thúc bằng cái gọi là **chuyển đoạn** (**turnaround**). Chuyển đoạn là một cách chuẩn bị cho âm nhạc nhắc lại, sao cho người nghe sẵn sàng chuyển sang ca từ hay đoạn độc tấu tiếp sau. Khúc chuyển đoạn thường xuất hiện ở hai ô nhịp cuối cùng của chuỗi nhạc Blues. Hợp âm thường thấy trong chuyển đoạn là quãng I và V. Đối với kèn khóa G, hợp âm sử dụng trong hai ô nhịp này sẽ là G hay G7 và D hay D7. Tuy bạn có thể dùng bất kỳ nốt nào trong thang âm Blues hay kết hợp các âm giai để tấu trên toàn bộ các hợp âm của chuỗi nhạc Blues, nhưng thông thường người ta thay đổi một số nốt cùng với sự thay đổi hợp âm, TD. kết thúc câu nhạc trên nốt chủ của hợp âm đệm như cho trong thí dụ dưới đây, hoặc sử dụng hầu hết các nốt chứa trong hợp âm. Điều này đặc biệt quan trọng trong khúc chuyển đoạn của ca từ hay độc tấu. Ô nhịp thứ nhất ở đây được tấu trên một hợp âm G7, cho nên harmonica sẽ chơi nốt B và G là hai nốt của hợp âm G7. Trong ô nhịp thứ hai, bè đệm chơi một hợp âm D7 và harmonica chơi một nốt F của âm giai Blues và kết thúc ở nốt D là nốt chủ của hợp âm D7. Hãy lắng nghe xem những nốt này hòa với bè đệm thế nào.

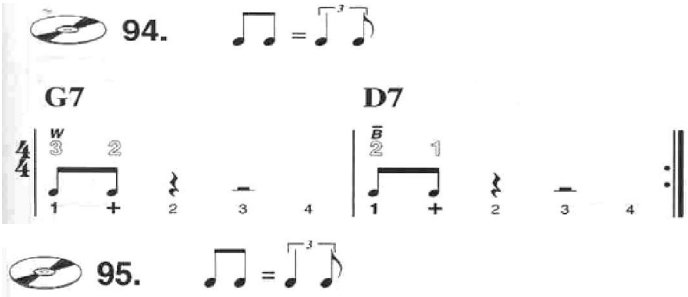

Đây là một thí dụ điển hình của kiểu câu nhạc mà bạn có thể thấy trong một khúc chuyển đoạn Blues. Hãy thử soạn lấy một số đoạn của riêng bạn, đồng thời nghe các an-bum Blues để có gợi ý về sử dụng khúc chuyển đoạn.

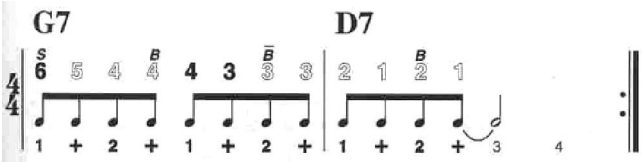

Để tổng kết những điều đã học ở trên, đây là hai bản Blues độc tấu có sử dụng hầu hết những kĩ thuật mà bạn đã học trong sách. Bản thứ nhất ở nhịp 4/4 và bản thứ hai ở nhịp 12/8. Điểm đáng chú ý nữa của các đoạn độc tấu này là chúng sử dụng hình thức 8 ô nhịp thay vì 12 ô. Lắng nghe các an-bum Blues và sẽ thấy bạn có thể tìm thấy thêm một số thí dụ về nhạc Blues 8 ô nhịp.

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

96. Ridin' the Line

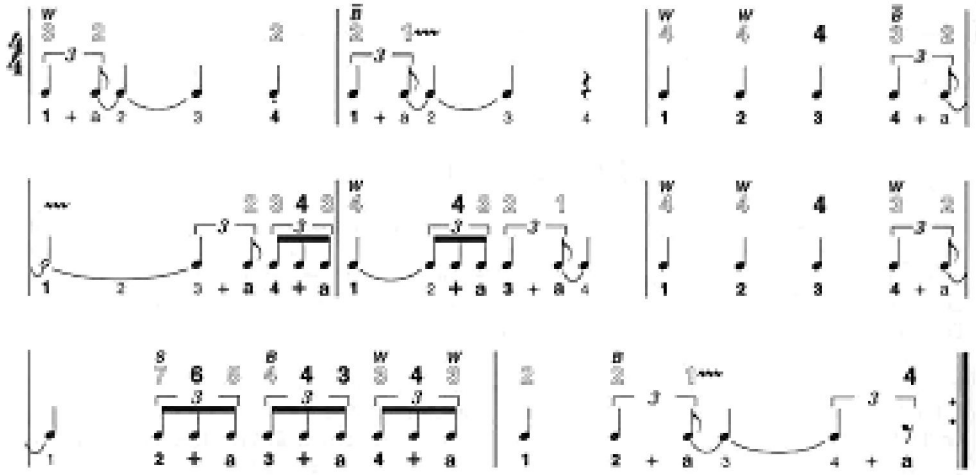

97. Coming Home Blues

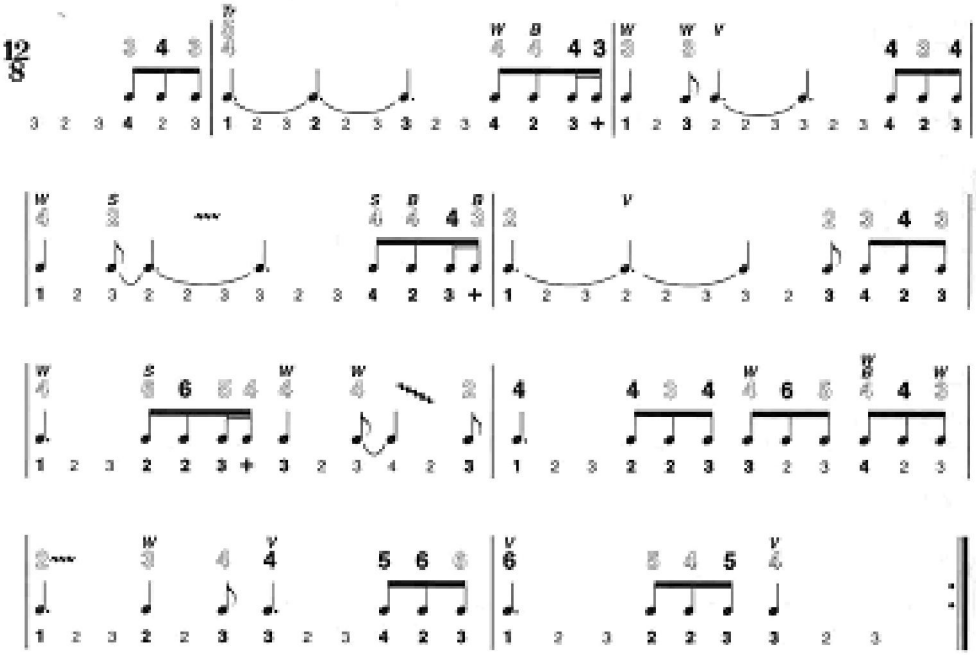

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Diễn tấu ở những âm giai khác

Trong sách này bạn đã học chơi kèn ở hai âm giai – G ở vị trí thứ hai và D thứ ở vị trí thứ ba. Tuy nhiên, nhiều khi bạn phải biểu diễn với những nhạc công khác hay diễn tấu với những an-bum ưa thích của bạn, lúc đó phải sử dụng âm giai khác. Một khi bạn đã chơi thành thạo kèn harmonica C, thì chuyển sang tấu ở các âm giai khác cũng là ý tưởng hay. Kĩ thuật diễn tấu cũng tương tự , bất kể là bạn chơi ở âm giai nào, chỉ có cao độ các nốt là thay đổi. Thế có nghĩa là khi bạn có thể diễn tấu một ca khúc trên kèn harmonica gam C, bạn có thể chuyển thẳng sang một kèn harmonica khác bất kỳ và cũng thổi những lỗ tương tự với hơi thổi hút tương tự, và âm thanh cũng vang rất hay. Nếu bạn đang tấu một kèn **harmonica A** ở vị trí thứ nhất, bạn sẽ tấu ở **gam A trưởng**. Nếu bạn đang tấu một kèn **harmonica D** ở vị trí thứ nhất, bạn sẽ tấu ở **gam D trưởng**. Như vậy có nghĩa là nếu bạn đang tấu kèn với một tay chơi đàn ghita chẳng hạn, bạn có thể dễ dàng tìm thấy âm giai đúng cho nhiều bài hát bằng đơn giản là chọn kèn harmonica có âm giai mà bài hát đó được viết.

Tuy nhiên đối với diễn tấu đa điệu thức (cross harp), đôi khi có thể bị nhầm lẫn khi cố tìm đúng loại kèn harmonica hợp với những gì mà nhạc công khác đang diễn tấu. Trong trường hợp này điều quan trọng là ta phải biết những âm thanh với tư cách là những thang âm trong chiếc kèn harmonica. TD. nếu một tay ghita đang chơi bản **Blues gam E** (âm giai phổ biến của nhạc Blues), bạn sẽ sử dụng một kèn **harmonica A** để chơi cross harp ở vị trí thứ hai. Những nốt ở lỗ **2** (hút), **3**, **6** và **9** sẽ là toàn bộ các **nốt gam E trên kèn harmonica A**. Nếu biết rằng các nốt ở những lỗ này là cung bậc thứ nhất của một thang âm bất kỳ trên vị trí cross harp, thì điều đó cho phép bạn dễ dàng hiểu vì sao kèn harmonica A lại là một lựa chọn cho bản Blues gam E. Nếu bạn dùng một chiếc kèn harmonica có gam khác, những nốt trên những lỗ đó không phải thuộc gam E và chiếc harmonica sẽ không tấu được bản Blues gam E. Biểu đồ sau đây liệt kê tất cả các âm giai sử dụng trong âm nhạc với chiếc kèn harmonica đúng cho âm giai được tấu ở các lỗ **2** (hút), **3** hoặc **6** và bạn thấy các nốt cũng tương tự như trong các âm giai mà bạn muốn bằng cách thử lại trên một hợp âm đàn ghita hay đàn phím. Nếu cây ghita gẩy một **hợp âm D**, nốt của bạn cũng sẽ là **nốt D**, nếu ghita gẩy **hợp âm F**, nốt của bạn sẽ là **nốt F**, v.v… Bạn có thể nghe bằng tai rồi nhắc lại nếu bạn có nốt đúng hoặc không đúng.

Biểu đồ vị trí thứ hai

Guitar Key	Harmonica Key
C	F
G	C
D	G
A	D
E	A
B	E
F♯	B
D♭	G♭
A♭	D♭
E♭	A♭
B♭	E♭
F	B♭

Khi tấu ở vị trí thứ ba, người ta thường hay chơi ở điệu thức thứ. Tuy nhiên, vị trí thứ ba cũng có hiệu quả tốt đối với những bản Blues chuẩn sử dụng hợp âm bảy (TD. G7, D7, v.v…).

Thế có nghĩa là âm giai của đàn ghita cho trong biểu đồ dưới đây (**C** chẳng hạn) có thể hoặc là gam C hoặc gam C thứ. G có thể biểu thị gam G hoặc gam G thứ, v.v… Để

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

chọn kèn harmonica đúng để tấu ở vị trí thứ ba, bạn sẽ phải dùng một kèn harmonica có tên dưới một cung so với âm giai ở đàn ghita hoặc nhạc cụ phím (TD. đối với gam C bạn sẽ dùng kèn B, đối với gam G bạn sẽ dùng kèn F…). Càng làm việc nhiều với các nhạc công khác, bạn sẽ dễ dàng chọn đúng kèn cho tình huống âm nhạc của mình hơn.

Biểu đồ vị trí kèn thứ ba

Guitar Key	Harmonica Key
C	B♭
G	F
D	C
A	G
E	D
B	A
F♯	E
D♭	B
A♭	G♭
E♭	D♭
B♭	A♭
F	E♭

Lau rửa kèn harmonica

Nếu bạn thường xuyên thổi kèn harmonica, thì sau đó đôi khi cần lau rửa kèn để giữ cho các lỗ và đường thông hơi qua các lưỡi gà được sạch và làm việc tốt. Cách tốt nhất là nhúng kèn vào trong một bát nước ấm. Lật ngửa kèn lên và ngâm kèn ngập hẳn trong nước để cho những bọt không khí thoát hết ra ngoài, rồi lắc lắc nhiều lần. Ngâm kèn ngập trong nước khoảng một giờ, rồi lần lượt lắc lắc và nhấn kèn chìm vào nước vài lần. Khi cần, cũng có thể dùng một dụng cụ nhỏ (như bàn chải đánh răng chẳng hạn – ND) để lấy hết những chất bẩn ra ngoài. Bước tiếp theo, đưa qua đưa lại kèn dưới một vòi nước lạnh đang chảy vài lần, rồi vẩy kèn và vỗ nhẹ trên một bề mặt mềm để lấy hết nước ra ngoài. Cuối cùng bạn thử thổi ra hút vào tất cả các lỗ cho đến khi thấy tất cả các nốt kêu chính xác. Nếu chưa được, hãy vẩy và vỗ kèn vài lần nữa cho đến khi nước thoát hết ra ngoài.

Kèn harmonica thân nhựa dễ tẩy rửa hơn loại vỏ gỗ, vì vỏ gỗ thường trương nở và làm tổn thương miệng khi bạn thổi kèn.

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

Hiểu biết về hợp âm

Như đã nói ở Bài 2, hợp âm là một nhóm gồm 3 hay nhiều nốt tấu cùng một lúc. Những cách kết hợp nốt khác nhau có thể tạo thành những kiểu hợp âm khác nhau. Kiểu hợp âm phổ biến nhất là **hợp âm trưởng**. Tất cả các hợp âm trưởng đều chứa ba nốt, lấy tên theo điệu thức trưởng cùng tên. Ba nốt này là các quãng 1, 3 và 5 của điệu thức trưởng, cho nên **công thức hợp âm** của hợp âm trưởng là:

Ký hiệu hợp âm		*Nốt trong hợp âm*
C	**1 3 5** **Hợp âm C trưởng**	**C E G**

Hợp âm C trưởng được xây dựng từ âm giai C trưởng. Bằng cách sử dụng công thức hợp âm nói trên cho âm giai C trưởng dưới đây, có thể thấy hợp âm C trưởng chứa các nốt **C**, **E**, và **G**.

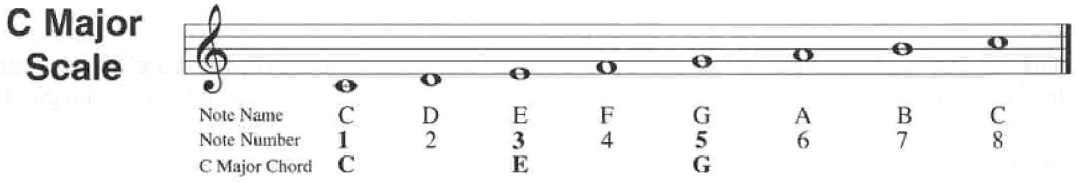

Một khi bạn đã có các nốt chính xác của hợp âm C, bạn có thể thổi chồng lên bao nhiêu nốt tùy thích. Chừng nào mà các nốt vẫn là C, E và G thì bạn vẫn có hợp âm C. Thí dụ nếu bạn ngậm harmonica, thổi ra và chạy kèn từ nốt thấp lên nốt cao (lỗ 1 đến 10), bạn sẽ tạo ra một hợp âm C khổng lồ bao trùm 3 quãng tám, vì tất cả các nốt thổi ra trên kèn harmonica C hoặc là C, hoặc E hoặc G.

Hợp âm có thể được tấu trên một số nhạc cụ này dễ dàng hơn so với nhạc cụ khác. Hai trong số những nhạc cụ thường dùng để chơi hợp âm là đàn ghita và nhạc cụ phím. Giống như harmonica, trên các nhạc cụ này có thể chồng đúp hai (hay thậm chí ba) nốt của hợp âm. Chừng nào mà bạn còn gảy các nốt chính xác của hợp âm bất kỳ, thì nó có thể sắp xếp theo trật tự bất kỳ, TD một hợp âm C có thể chơi thành C E G, hay E G C, hay G C E, hay thậm chí G E C. Đây là một trong những lý do vì sao các hợp âm có thể kêu khác nhau khi chơi trên những nhạc cụ khác nhau.

Giai điệu và hòa âm

Trong quá trình theo sách này bạn đã học cách tấu các ca khúc bằng cách sử dụng hợp âm lẫn nốt đơn. Bất kỳ dòng âm nào chơi bằng nốt đơn thì gọi là **giai điệu**. Bất kỳ nốt đệm nào khác như kiểu hợp âm thì gọi là **hòa âm**. Có nhiều cách sử dụng giai điệu và hòa âm trong âm nhạc. Một trong những cách kết hợp phổ biến nhất là một nhạc cụ đi bè giai điệu (TD. harmonica) và một nhạc cụ khác đi bè hòa âm (TD. ghita). Khi diễn tấu một ca khúc sử dụng hợp âm trên kèn harmonica, thông thường bạn phải tấu kết hợp đồng thời cả giai điệu lẫn hợp âm.

Những kiểu hợp âm khác nhau

Ngoài việc bắt đầu hợp âm ở bậc đầu tiên của thang âm, cũng có thể xây dựng hợp âm ở tất cả các nốt khác của gam trưởng. Một hợp âm xây dựng ở bậc thứ hai của thang

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

âm trưởng sẽ chứa các nốt quãng 2, 4 và 6 của âm giai. Một hợp âm xây dựng ở bậc thứ ba của thang âm sẽ chứa các nốt quãng 3, 5 và 7 của âm giai, v.v… Mẫu xây dựng hợp âm luôn luôn gồm nốt chủ (nốt cơ bản), nốt hai chồng lên nốt chủ và nốt thứ ba chồng lên nốt thứ hai, TD. **C E G**, **D F A**, **E G B**…

Nếu bạn xây dựng hợp âm ở bậc 1, 4 và 4 của âm giai, bạn thực hiện với các hợp âm quãng I, IV và V là những hợp âm phổ biến nhất dùng trong diễn tấu nhạc Blues. Do kiểu mẫu sắp xếp các cung và nửa cung trong gam trưởng, không phải tất cả các nốt trong những hợp âm này cách nhau những khoảng bằng nhau. Khoảng cách khác nhau này dẫn đến việc tạo ra những kiểu hợp âm khác nhau như hợp thứ và hợp âm giảm. Bằng cách thêm nốt vào hợp âm có thể tạo ra những kiểu hợp âm khác như quãng 7, quãng 9 và quãng 13. Tìm hiểu tất cả những kiểu hợp âm này là điều này vượt quá phạm vi của sách này, nhưng nếu bạn quan tâm đến lĩnh vực hợp âm, thì rất nên học một ít kiến thức về đàn ghita hay nhạc cụ phím. Nếu bạn có thể giao du với những nhạc công khác để hiểu được những thuật ngữ mà họ hay dùng, thì việc đó cũng rất có ích cho bạn.

Một lợi ích chính nữa của việc học thêm một nhạc cụ như ghita hay nhạc cụ phím là bạn có thể tự đệm đàn cho mình. Nhiều nghệ sĩ độc tấu nhạc Blues hay Folk sử dụng một khung đỡ harmonica đeo quanh cổ để cùng một lúc chơi cả ghita lẫn harmonica. Phương pháp này rất tốt cho sự phối hợp của bạn và nâng cao kiến thức của bạn lên rất nhiều về cách thức để cho nốt và hợp âm cùng làm việc với nhau. Ngoài ra, còn rất nhiều niềm vui và có nghĩa là bạn không phải phụ thuộc vào người khác để chơi nhạc. Muốn tìm hiểu thêm về hợp âm, chuỗi hợp âm và âm giai, mời đọc *Phương pháp chơi ghita tiên tiến theo tiết tấu Blues, Phương pháp chơi nhạc cụ phim tiên tiến theo phong thái Blues hay Phương pháp chơi nhạc cụ phím tiên tiến theo phong thái Rock*. Để dễ dàng tham khảo cho việc diễn tấu nhạc Blues với âm giai bất kỳ, đây là biểu đồ thể hiện những hợp âm cơ bản quãng I, IV và V ở tất cả các âm giai.

Hợp âm quãng I, IV và V ở tất cả các âm giai

KEY	I	IV	V	KEY	I	IV	V
C	C	F	G	F	F	B♭	C
G	G	C	D	B♭	B♭	E♭	F
D	D	G	A	E♭	E♭	A♭	B♭
A	A	D	E	A♭	A♭	D♭	E♭
E	E	A	B	D♭	D♭	G♭	A♭
B	B	E	F♯	G♭	G♭	C♭	D♭
F♯	F♯	B	C♯				

Tìm hiểu các âm giai (khóa)

Thuật ngữ "**âm giai**" mô tả nốt trung tâm mà một bản nhạc dựa vào nó, TD. một bản nhạc ở gam C được biên soạn với các nốt và hợp âm của âm giai C trưởng, hay những âm giai như C giáo thức thứ bảy, âm giai C Blues… Một bản nhạc ở âm giai A được biên soạn với các nốt và hợp âm của âm giai A trưởng, v.v… Khi bạn chơi nhạc với một nhạc công khác, bạn sẽ nhận thấy rốt cuộc mình cần phải biết tất cả về các âm giai. E và A là những âm giai khá phổ biến cho đàn ghita, nhưng nếu bạn trình tấu nhạc với một ca sĩ, bạn sẽ phải chơi ở âm giai thích hợp với giọng hát riêng của ca sĩ đó. Như F thăng hay D giáng chẳng hạn. Người chơi piano có xu hướng thích các gam C, F và G, còn người chơi kèn co ưa những gam giáng hơn, như F, B giáng và E giáng. Do vậy, bạn có thể thấy việc tìm hiểu tác dụng của các âm giai cũng có lý do chính đáng của nó. Thế có nghĩa là cuối cùng bạn sẽ cần một số cây kèn harmonica khác

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

nhau. Tuy nhiên, nếu bạn thường xuyên làm việc với một nhạc sĩ hay một nhóm cá biệt nào đó, thì bạn sẽ mau chóng nhận thấy họ ưa thích một số âm giai nào đó, cho nên bạn không cần thiết phải có một kèn harmonica cho mọi âm giai. Điều quan trọng nữa cần nhớ là bạn có thể tấu nhiều âm giai trên một kèn harmonica bằng cách sử dụng vị trí thứ nhất, thứ hai và thứ ba.

Một phương pháp để học chơi toàn bộ các âm giai là sử dụng **vòng tròn âm giai** (key cycle – còn gọi là vòng tròn của quãng 5 hay vòng tròn quãng 4). Nó chứa tên của tất các âm giai và có thể thuộc lòng khá dễ dàng.

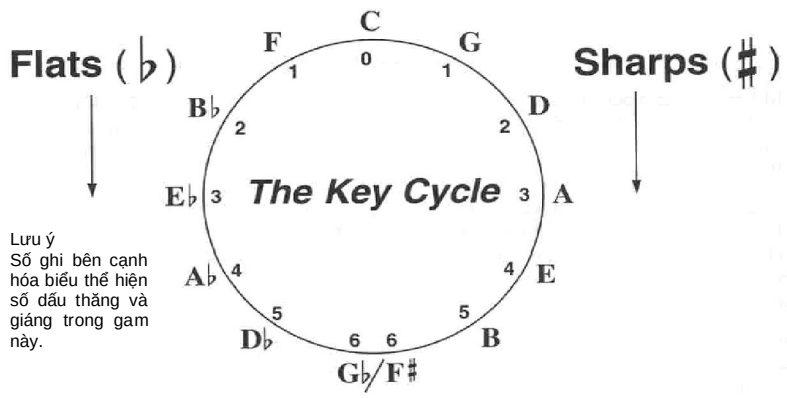

Hãy nghĩ vòng tròn âm giai giống như một ổ khóa. Có đúng 12 điểm trên ổ khóa, cũng có 12 chìa khóa. Khóa C ở trên cùng và nó không chứa dấu thăng hay dấu giáng. Nhìn theo chiều kim đồng hồ bạn sẽ thấy chìa khóa tiếp theo là G có chứa một dấu thăng (F thăng). Khóa tiếp nữa là D chứa hai dấu thăng (F thăng và C thăng). Cứ thế tiếp tục chuỗi các âm giai có dấu thăng, mỗi âm giai chứa thêm một dấu thăng, nốt có dấu thăng là nốt cách nốt mang tên âm giai mới một quãng 7, còn những dấu giáng khác là dấu chứa trong các âm giai trước. Như vậy gam A sẽ tự động chứa F thăng và C thăng có trong gam C, cộng thêm G thăng cách nốt A một quãng 7. Khi bạn tiếp tục quanh vòng tròn, mỗi âm giai lại đưa ra một dấu thăng mới. Khi bạn đến gam F thăng trưởng (ở điểm 6 giờ), dấu thăng mới gọi là E thăng là trùng âm giống với F. **Trùng âm** (hay **âm giai đồng hòa**) nghĩa là hai cách viết của cùng một nốt. Một thí dụ khác của trùng âm là F thăng và G giáng. Thế nghĩa là G giáng có thể trở thành tên của gam F thăng. Âm giai F thăng chứa 6 dấu thăng, trong khi âm giai G giáng chứa 6 dấu giáng.

Nếu bạn bắt đầu lại ở C từ trên đỉnh vòng tròn và đi ngược chiều kim đồng hồ, bạn sẽ tiến về phía các âm giai có dấu giáng. Gam F chứa một dấu giáng (B giáng) rồi sau đó trở thành tên của âm giai tiếp theo quanh vòng tròn. Ở các âm giai thứ, nốt có dấu giáng mới luôn cách nốt mới mang tên âm giai một quãng 4. Tiếp tục quanh vòng tròn, âm giai B giáng chứa hai dấu giáng (B giáng và E giáng), v.v…

Phương pháp thực hành

Bất kể bạn chơi nhạc theo phong cách nào, điều quan trọng là phải có phương pháp thực hành đúng đắn. Bạn sẽ có lợi nếu thực hành một vài phút ngắn (TD 20-30 phút/ngày) hơn là một hay hai đợt dài mỗi tuần. Nhất là trong thời kì mới bắt đầu, vì tính chất cơ bản của tài liệu được học và cũng vì môi và cơ mặt của bạn vẫn đang phát triển. Nếu bạn muốn trở thành một nghệ sĩ lớn, rõ ràng bạn phải thực hành tích cực hết

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

ngày này qua ngày khác, nhưng sẽ tốt hơn nếu tiến hành một điều gì mới từng ít một theo thời gian. Hãy lấy một mẩu thông tin nhỏ và học nó thật tốt trước khi chuyển sang chủ đề mới. Hãy tin chắc chắn rằng mỗi điều mới mà bạn học sẽ thấm sâu vào lối diễn tấu của bạn. Bạn sẽ không quên được điều này, và bạn có thể xây dựng trên mọi thứ đã học được.

Trong kỳ thực hành bạn sẽ phải phân chia thời gian đồng đều giữa học bài mới và ôn tập bài cũ. Sai lầm phổ biến của những học sinh tiến bộ nửa vời là chỉ thực hành những bản nhạc mà họ đã diễn tấu tốt. Mặc dầu điều này có thú vị hơn, nhưng đó không phải là cách thực hành thỏa đáng. Bạn cũng nên sửa chữa sai lầm và trải nghiệm với những ý tưởng mới. Tác giả tin rằng có một giáo viên có kinh nghiệm hướng dẫn sẽ là sự hỗ trợ vô giá cho quá trình tiến bộ của bạn. Để phát triển cảm giác tốt về nhịp điệu, bạn nên thực hành với một máy đánh nhịp (metronom) hay máy đánh trống. Nếu bạn chưa có, thì hãy đi mua một cái mà dùng!

Lắng nghe

Ngoài cuốn sách này, nguồn thông tin quan trọng nhất của bạn là nghe băng, đĩa. Lắng nghe các an-bum do các nghệ sĩ harmonica biểu diễn. Một số nghệ sĩ nổi tiếng cần tìm nghe là: Sonny Terry, Little Walter, Sonny Boy Williamson, Junior Wells, Big Walter Horton, Billy Branch, Paul Butterfield, Snooky Pryor, Charlie Musselwhite và Rod Piazza.

Còn có rất nhiều nghệ sĩ lớn chơi xắc-xô-phôn theo phong thái Jazz và Blues rất đáng quan tâm. Little Walter đã nảy ra nhiều ý tưởng hay sau khi nghe các nghệ sĩ xắc-xô-phôn. Một số nghệ sĩ xắc-xô-phôn Blues nổi tiếng là: Maceo Parker và Pee Wee Ellis (độc tấu hoặc hòa tấu với James Brown), King Curtis, Junior Walker, Fathead Newman, A.C. Reed, Eddie Shaw, Eddie "Cleanhead" Vinson, Scott Page, Illinois Jacquet, Stanley Turrentine, Eddie Harris, Ben Webster, Johnny Hodges, và Roland Kirk người thường chơi đồng thời hai kèn xắc-xô-phôn.

Các nghệ sĩ ghita cũng là một nguồn gợi ý tưởng tốt. Lắng nghe nghệ sĩ ghita trong một an-bum bất kỳ bạn sẽ thấy các nốt bend, luyến ngắt, nốt hoa mỹ và những kỹ thuật khác mà hiệu quả giống như trên kèn harmonica. Một số nghệ sĩ ghita đáng chú ý là BB King, Otis Rush, Buddy Guy (với Junior Wells hoặc độc tấu), Magic Sam, Lightnin' Hopkins và Albert Collins cùng với Robert Junior Lockwood và Luther Tucker là hai người cùng có tên trong an-bum của Sonny Boy Williamson.

Khi bạn nghe an-bum, hãy thử hát theo người độc tấu và mường tượng những nốt nào cần phải thổi và kỹ thuật nào cần sử dụng để có được âm thanh mà bạn nghe được. Điều này giúp bạn hấp thu được âm nhạc và chẳng bao lâu nó sẽ bắt đầu hé lộ trong quá trình diễn tấu của riêng bạn. Việc chơi nhạc cùng với an-bum cũng có giá trị, đôi khi bắt được theo những gì nghe được, đôi khi có thể ứng tác thêm. Đây là cách luyện tai rất tốt và cũng đem lại nhiều điều thú vị.

Khuếch đại âm thanh (tăng âm)

Khi chơi trong ban nhạc, thường phải khuếch đại âm thanh cho kèn harmonica của bạn. Có thể thực hiện bằng cách sử dụng một microphone cho harmonica như "viên đạn xanh" (green bullet) hiệu Shure và nối với một máy tăng âm (thường là máy tăng âm ghita) hoặc tấu trực tiếp vào mic của ca sĩ thông qua hệ thống PA. Nên dành thời giai thực hành diễn tấu tốt với máy tăng âm, do đó nếu có thể thì bạn hãy thường xuyên tập luyện với âm thanh được khuếch đại trước khi biểu diễn thật sự.

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

10 EASY LESSONS

THE ULTIMATE TEACH YOURSELF SERIES

BOOKS, CDs, VIDEOS & DVDs

www.musicbooks.com/cpm

GUITAR

Learn to read and play guitar music, basic chords, chord progressions, strumming patterns and basic music theory.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69101
Video Pack VP-69101
DVD Pack DP-69101

VIDEO/DVD DISPLAY

KEYBOARD

Learn to read and play Keyboard music. Learn chords, chord progressions and over 25 songs using two octaves.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69109
Video Pack VP-69109
DVD Pack DP-69109

VIDEO/DVD DISPLAY

HARMONICA

Learn all the essentials of playing harmonica and reading music. Covers vibrato, train rhythms and whistles, note bending and call and response.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69110
Video Pack VP-69110
DVD Pack DP-69110

VIDEO/DVD DISPLAY

SINGING

Learn the basic principles of singing and understanding music. Covers pitch, rhythm, timing, recall techniques, reading music, using a microphone etc.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69114
Video Pack VP-69114
DVD Pack DP-69114

VIDEO/DVD DISPLAY

PIANO

Learn to read and play Piano music. Learn chords, chord progressions and over 25 songs using two octaves.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69113
Video Pack VP-69113
DVD Pack DP-69113

VIDEO/DVD DISPLAY

BASS

Learn to read and play Bass music using standard music notation and Tablature. Also scales, riffs and arpeggios so you can create your own bass lines.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69107
Video Pack VP-69107
DVD Pack DP-69107

VIDEO/DVD DISPLAY

DRUMS

Learn to read and play drum music. Covers standardised, basic and fills in a variety of styles, how to create your own drum parts and how to work within a band.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69108
Video Pack VP-69108
DVD Pack DP-69108

VIDEO/DVD DISPLAY

RHYTHM GUITAR

Learn to play all the important basic open chords. Rhythm patterns, strumming techniques and chord progressions.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69103
Video Pack VP-69103
DVD Pack DP-69103

VIDEO/DVD DISPLAY

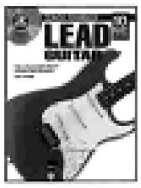

LEAD GUITAR

Learn to play Lead guitar riffs, licks and solos using all the essential Lead guitar scales and patterns.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69103
Video Pack VP-69103
DVD Pack DP-69103

VIDEO/DVD DISPLAY

ROCK GUITAR

Covers bar chords, rhythm patterns and chord progressions. Also lead guitar riffs, licks and solos using all the essential lead guitar scales and patterns.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69104
Video Pack VP-69104
DVD Pack DP-69104

VIDEO/DVD DISPLAY

BLUES GUITAR

Learn to play blues rhythms and chord progressions. Also blues lead guitar licks and solos using all the essential blues lead guitar scales and patterns.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69105
Video Pack VP-69105
DVD Pack DP-69105

VIDEO/DVD DISPLAY

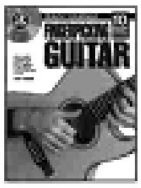

FINGERPICKING GUITAR

Learn to play fingerpicking patterns that can be applied to any chord, chord progression or song.

ORDER CODES:
CD Pack CP-69106
Video Pack VP-69106
DVD Pack DP-69106

VIDEO/DVD DISPLAY

CD PACK

VIDEO PACK

DVD PACK

CP69146
10 EASY LESSONS BLUES
$16.95NE

Printed in Australia